

SZAKDOLGOZAT

Virág Péter Krisztián

2024

MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM KAPOSVÁRI CAMPUS
AGRÁR- ÉS KÖRNYEZETTUDOMÁNYI KAR
Növénytermesztési-tudományok Intézet

**PÉCS-VASAS EGYEDI TÁJÉRTÉKEINEK
KATASZTEREZÉSE**

Készítette:

Virág Péter Krisztián

Természetvédelmi mérnök BSC szakos hallgató

Konzulens:

Dr.Pál-Fám Ferenc István PhD

egyetemi docens

Intézetvezető:

Prof. Dr. Gyuricza Csaba

egyetemi tanár

Kaposvár 2024

Tartalom

1. BEVEZETÉS	1
1.1. CÉLKITŰZÉS	2
2. IRODALMI ÁTTEKINTÉS.....	3
2.1. PÉCS-VASAS TÖRTÉNETÉNEK RÖVID BEMUTATÁSA.....	3
2.2. AZ EGYEDI TÁJÉRTÉKEK KATASZTEREZÉSÉNEK SZAKIRODALMA	8
2.3. KATASZTEREZÉS FOLYAMATA	9
3. ANYAG ÉS MÓDSZER	11
3.1. AZ EGYEDI TÁJÉRTÉK DEFINÍCIÓJA.....	11
3.1.1. Kultúrtörténeti értékek.....	11
3.1.2. Természeti egyedi tájértékek.....	12
3.1.3. Biológiai egyedi tájértékek.....	13
3.1.4. Tájképi egyedi tájértékek	13
3.2. PÉCS-VASAS TELEPÜLÉS.....	13
3.3. A KATASZTERI LAPOK ELŐKÉSZÍTÉSE	14
4. EREDMÉNY ÉS ÉRTÉKELÉS	17
4.1. A VIZSGÁLT OBJEKTUMOK HÁTTÉR TÖRTÉNETE.....	18
4.2. KULTURTÖRTÉNETI EGYEDI TÁJÉRTÉK	18
4.3. EGYÉB EMBERI TEVÉKENYSÉGHEZ, ESEMÉNYHEZ KAPCSOLÓDÓ EGYEDI TÁJÉRTÉKEK.....	18
4.4. TERMELÉSSSEL KAPCSOLATOS EGYEDI TÁJÉRTÉK.....	19
4.5. TERMÉSZETI EGYEDI TÁJÉRTÉKEK	20
4.6. AZ OBJEKTUMOK SZABVÁNY SZERINTI PONTOZÁSOS ÉRTÉKELÉSE.....	22
4.7. KATASZTERBE FELVETT OBJEKTUMOK CSOPORTOSÍTÁSA SZABVÁNYBAN MEGHATÁROZOTTAK SZERINT	24
4.8. VESZÉLYEZTETETTSÉG ÉRTÉKELÉSE	25
4.9. KATASZTEREZÉSI PONTOK ELHELYEZÉSE TÉRKÉPEN	28
5. JAVASLATOK	29
6. ÖSSZEFOGLALÁS	30
7. KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS.....	31

8. IRODALOMJEGYZÉK	32
9. MELLÉKLETEK.....	33
9.1. MAGYAR SZABVÁNY SZERINTI KATASZTERI LAP MINTA.....	33
9.2. AZ EGYEDI TÁJÉRTÉKEK TÍPUSAI ÉS FAJTÁI	34
9.3. EGYEDI TÁJÉRTÉK KATASZTERI ADATLAPOK	39

1. Bevezetés

Dél Magyarország országunk egyik legszebb régiója. Itt található természeti értékek között fellelhető a Mecsek, a Zengő is. Ezen a területen helyezkedik el, közigazgatásilag Pécshez tartozó település, Vasas. Vasas két nagyobb város, Pécs és Komló között helyezkedik el. A dolgozatom célja, e település és egyedi tájértékeinek bemutatása.

Vasasról már I. István korában is említést tesznek az akkori történetírók, oklevelek. A pécsváradi apátság okleveleiben említi meg a települést, mely szerint a bányászat és a kohászat egyik központjának számított a területen. Ezt a sajátosságát az évezred folyamán megőrizte. Az 18. század elején felfedezett hatalmas szénlelőhelyek miatt a népessége erős növekedésnek indult. A környéken létesült több külszíni fejtés és mélyművelésű bánya. Ezek közé sorolható István, Petőfi, Rücker aknai terület is. Ugyan minden bányászati tevékenységeket a kilencvenes évek elején befejezték, de a tájon és természeti értékekben történt rombolása még évszázadokig jelen lesz. Vasas népessége is csökkent ezen okokból kifolyólag, de a közösség őrzi a bányászattal kapcsolatos értékeket, hagyományokat.

Vasas területileg A Duna Dráva Nemzeti Park felügyelt területéhez tartozik részben, illetve több önkormányzati területet felügyel A Nemzeti Park.

A természetvédelemről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. § (4.) írja elő, hogy az egyedi tájértékekkel rendelkező települések kataszterezése vagyis megállapításban és nyilvántartásba vétele a természetvédelmi törvény értelmében a Nemzeti Park igazgatóságának feladata.

Az itt élő lakosok számára kiemelt fontossággal kell bírjon, hogy hagyományait, értékeit megőrizték és a jövő nemzedék számára töretlen állapotban átadják. Ebben a tevékenységben a nemzeti parkoknak meghatározó szerepük van, ugyanis a kataszterezés feladatát ők végzik. Ugyanakkor elmondható, hogy az esetek nagy részében a nemzeti parkok anyagi és erőforrás hiányokkal küszködnek, így nem tudnak megfelelő mennyiségű időt és energiát fektetni minden egyes kataszterezendő területbe. Ezért annak érdekében hogy ezen értékeink fennmaradjanak, elkezdjük ezeket feltérképezni és dokumentálni.

Adatgyűjtő munkám során arra a megállapításra jutottam hogy elég rövid idő alatt a múlté és érdektelenné várhat minden fontos helyi értékünk. A már feltérképezett és köztudatban lévő értékeinkre is komoly hangsúlyt kell fektetni, hiszen ezeket szükséges mihamarabb felújítani és annak védelmét fokozni, illetve azt a tevékenységet, hagyományt ápolni. A fiatalabb korosztály már kevésbé van tisztába a település természeti és épített

értékeivel, ezért úgy gondolom hogy nemcsak a szakma számára fontos, hanem a helyben élők számára is, hogy megismerjék múltját, tájképi, illetve természeti értékeit.

Több törekvés is megvalósításra került, ugyanis a településen belül több rekreációs lehetőséget is megteremtettek, ezzel fel lendítve a falusi turizmust, amely lehetőséget biztosíthat a település további lehetőségeinek kiaknázására illetve egyedi értékeinek bemutatására.

Az országos hírrel bíró Vasasi szénbánya bezárását követően a településen érzékelhető a lakosság számának csökkenése, ezért a kiemelt vidékfejlesztési programok és a falusi turizmus fellendítése nemcsak munkaerő és munkahelyteremtő lehetőséget biztosít de így mindig köztudatban, és szem előtt marad a település valamennyi értéke.

Ezen városrész mindig is törekedett megőrizni értékeit, szokásait, és a sokak által elfeledett múlt, az érdektelenség ellenére is, vannak olyan személyek vezető szerepben akik agitatív hatással vannak a közösségre.

A kataszterezés folyamata az MSZ 20381 számú, 1999-ben közzétett egyedi tájértékek kataszterezése című szabványban van megfogalmazva, amelyet 2009-ben azonban módosítottak, és például a pontozásos értékelést is kivették többek között, azonban szükségesnek érzem ezt a pontozásos értékelést is munkám során.

1.1. Célkitűzés

Szakdolgozati munkám célja Pécs-Vasas egyedi tájértékeinek felkeresése, a fellelt értékek kataszteri lapokkal való dokumentálása. Munkámmal az a célom, hogy nemcsak bemutassam, hanem hogy felleljem a még láthatatlan és feltáráásra váró értékeket és azokat dokumentáljam. Ezen kívül a helybeliek figyelmét szeretném felkelteni ezekre az értékekre, illetve védelmükre, valamint az önkormányzatnak jelezni megóvását, illetve felújítását.

A fellelt értékeket a szabványban meghatározott formátumba, adatlapra gyűjtöttem össze, amely átláthatóvá teszi a szakemberek, és laikusok számára egyaránt.

A dolgozatban a fellelt értékeket az MSZ 20381:2009 szabványban megadott pontok szerint értékeltem és táblázatba foglaltam.

A felvett objektumokat veszélyeztetettségük szerint sorrendet állítok, ezeket elemzem és pontozom az MSZ 20381:2009 szabvány által megadott kritériumok szerint.

2. Irodalmi Áttekintés

2.1. Pécs-Vasas történetének rövid bemutatása

A kelet-nyugati irányban húzódó Mecsek hegység a Dél-Dunántúl egyik legnagyobb szigethegye, melynek legmagasabb csúcsa a Zengő 682 méteres magassággal. Ebben a szárazföldi környezeti rendszerben, amelyben egymásra is tartós hatást gyakorolnak a fák lágyszárú növények sajátos állatvilág él, de a legnagyobb változást mindig az ember hozza el (L. CSÉPÁNYI 2002).

Pécs-Vasas címere (NEMZETIJELKEPEK.HU)

Pontosan talán senki sem tudja, hogy mikor kezdődhetett Vasas története, mikor települtek le az első lakók és alakult ki az első faluközösség, de az biztos, hogy a falu területe már az Árpád-kortól lakott volt, itt a Mecsek lankái, dombjai közé valószínűleg csak a honfoglalás után költözhetek emberek. Erdőgazdálkodás és földművelés volt a jellemző, s az egykori település a török korszakban és az után is fennmaradt. Ezt bizonyítja első hivatalos okleveles feljegyzés, melyben egy pert fogalmaznak meg hatalmaskodási perben 1292-ből. Így feltételezhető, hogy a Pécs-Pécsvárad út mentén már akár több ezer éve is települhettek és lakhattak emberek. Régészeti feltárások alapján bizonyított, hogy Vasason és környékén léteztek a középkori vasgyártásra utaló nyomok. (GYÖRFFY 1987)

Ezek alapján elmondható, hogy a Mecsekben és környező területein előfordult a vasércrő. Vasason a Csatorna-völgy keleti, a település északi részét teszi kitevő szakaszán, ököl nagyságú hematit érceket találtak, tehát világossá vált, hogy már a középkorban vasércet is bányásztak, amelyet több régészeti feltárás is bizonyítja, ami napvilágra került. Vasasnak, korszakait tekintve, két ipari korszaka is volt, még hozzá igen jelentős. Az elsőnek

köszönheti tulajdonképpen a nevét. A közeli Pécsvárad már Géza fejedelem idején fejedelmi udvarhely volt, István király a pécsi püspökség előtt 10 évvel, 998-999 táján alapított ott apátságot. Ennek az apátságnak volt a birtoka a mai Vasas területe. Az apátságnak adózók sorában kádárok, esztergályosok és szekérgépezők mellett fémművesek is szerepelnek: 10 kovács és 20 vassal adózó (tributarii ferri). Ma még nem tudjuk eldönteni, hogy az alapítólevélben említett vasasok vajon vasasiak voltak-e vagy Pécsváradhoz közelebb éltek. Újabb néhány száz métert haladva fölfelé a patak mentén vaslelőhelyek vannak, az egykori felszíni bányagödrök nyomát már befedte az idő. (L. CSÉPÁNYI 2002)

1976-ban a Szövetkezet utca végén néhány száz méterrel vassalakdarabok és kohászati fűvókák kerültek felszínre a különféle ásatások és vizsgálatok, feltárások során. A vasolvasztó maradványa a helyi vaskohászat bizonyítékának tekinthető. Ezek a régészeti leletek tehát alátámasztják azon feltételezéseket, hogy a Vasas helynév a kora középkori vasművességgel van kapcsolatban. Vasas önálló település volt csaknem ezer éven át. Vasas helynév azzal lehet kapcsolatos, hogy lakói vassal adóztak a pécsvárad apátságnak. A név a magyar vas főnév -s képzős származékából, a vasas melléknévből keletkezett. Györffy is utal arra, hogy Vasas a pécsvárad apátság alapítólevelében „tributarii ferri” néven említett vasasoktól (vasbányászoktól) kapta nevét. Az itteni vasasok vascipó előállításával foglalkoztak. (GYÖRFFY 1987)

A Mecsek területe földrajzi tekintetben a legnagyobb kiterjedésű és egyben társadalmi, gazdasági, településszerkezeti hatásában is a legfontosabb eleme az elmúlt évszázadokban a kőszénbányászat volt, amelynek dokumentálható előzményei egészen a 17.-18. századra nyúlnak vissza. A három nagy és elkülöníthető mecseki kőszénlelő medence, a pécsi, a komlói és az Mecsek északi területén fekszik. Eme témában sok neves kiemelkedő kutató közül Babics András (1906-1984) történést emelném ki, aki a Mecsek több meghatározó szénmedencéjéről a mai napig meghatározó szaktanulmányokat tett közzé, és amelyből tudást, rálátást merítettem munkámhoz. (BABICS 1952; 1962)

„Az ásványok országából megyénknek igazán megbecsülhetetlen kincse, kimeríthetetlen bőségű kőszene, első helyen említendő. A kőszénbányák korunknak valódi aranybányái. A kőszén az iparnak csodateljes tenyésztője. És mennyi hasznot, mennyi kellemet nem szerez a kőszén a házi életnek körében is. Mily jótékony szolgálatot tesz a kőszén a kézművesek műhelyeiben, a gyáraknak a légszuszívítás, és főképp a csodatékony gázerőművekre

nézve, azt hála a gondviselésnek, megyéjében is láthatja már a baranyai ember...” (Haas 1845)

Baranya, illetve Pécs város kiemelkedő gazdasági fejlődésében a 18. századi kezdetektől a 20. század végéig a szénnek, illetve bányászatának rendkívül fontos szerepe volt. A kőszénbányászat teremtette fejlődés az ipar-, a technika-, a gazdaság-, a társadalom-, a politika- és a művelődéstörténet területén rendkívüli nagy hatása volt megfigyelhető. Az élet szinte minden területét érintette. A bécsi udvar már a 18. század végén felismerte a szén fontosságát. Ezek az intézkedések figyelhetőek meg Mária Terézia és II. József rendeleteiben is, amelyek a szénelőfordulások fellelérésére és bejelentésére, illetve a szén bányászatára agitálta az embereket. (HUSZÁR 2007)

Az 1700-1780 közötti időszakban meghatározó szerepet játszott a szabad királyi város címért folytatott harc a Pécs élén állók életében. A cím megszerzése, elnyerése érdekében a város vezetői igyekeztek a legvonzóbb módon bemutatni Pécsét és környékét, potenciálját a Bécsi udvar számára. Mária Terézia 1766-ban felhívást tett közzé, melyben jutalmat tűzött ki azok számára, akik tőzeget találnak és bejelentik. Ezen intézkedését 1768-ban a kőszénre is kiterjesztette. Hasonló politikát folytatott utódja, II. József 1782-ben. Ugyanis hasonló felhívást intézett a városi és megyei törvényhozáshoz a kőszén és egyéb éghető anyagok bejelentésének tekintetében. Hivatalosan ekkor kezdődött meg a kőszénkutatás Pécs környékén, a Mecsek lankáin. (HUSZÁR 2007)

Babics munkáiból is ismert, hogy Baranya vármegye hivatalos jelentésében megerősítették, miszerint Vasas határában bőséges, könnyen kitermelhető szén van, amit a pécsváradi kovács már egy ideje használ is műhelyében, továbbá Somogy község és Pécs város határában is található kőszén (BABICS 1952 11-12. o.). Kapva a lehetőségen, 1782-ben két vállalkozó kedvű pécsváradi lakos, Decker Fülöp iskolaigazgató és Hasenhendel Simon megnyitották a Mecsek első közfogyasztásra termelő bányáját Vasason. A magyarországi kőszénbányanyitások időrendjében az első volt brennbergi, majd a nógrádverőcei és csak utána nyílt meg a vasasi bánya (BABICS 1952 11-12. o.).

A termelésbe vont bányaterületet a pécsváradi uradalmi központ, irányított pesti egyetem alapítványi birtokától bérelték ki termelésre. A vállalkozásuk azonban a munkaszervezési, szállítási, értékesítési és a tőkehiány következtében egy évtized után sajnos megbukott, az uradalom a bányászati munkálatokat, folyamatokat saját maga vette kezelésbe, így valamelyest nagyobb haszonnal üzemeltette. (HUSZÁR 2007)

A 19. század első felében az egyre-másra alakuló, majd rövidebb-hosszabb ideig tartó tevékenység után tönkremenő bányavállalkozások váltották egymást a térségben. A tulajdonosváltások a széntermelés kiszámíthatatlanságát is eredményezték. (HUSZÁR 2007)

A rendkívül tőkeigényes, nagyszabású és hosszú távú befektetést igénylő modern bányászat a pécsi szénmedencében 1852 után, a Dunai Gőzhajózási Társaság (Továbbiakban DGT) felbukkanásával kezdődött. A köszén meghatározó gazdasági szerepe a 19. század második harmadában bontakozott ki, a kőszéntüzelésű gőzgépeknek a vízi és szárazföldi közlekedésben, illetve a fejlődésnek induló iparban történt egyre szélesebb körű felhasználásával. A dunai gőzhajózás felvirágzása korszakalkotó és befolyásoló jelentőségű volt, nem csak a Kárpát-medence közlekedésében, hanem a magyarországi történő széntermelésben is. A jelenlegi pécsi szénmedencében a mai napig ható, érzékelhető szerepe volt a DGT-nek. (HUSZÁR 2007)

Pécs városában és a dél-dunántúli régióban nagyon kevés olyan ember és gazdasági egység volt, amely az elmúlt két évszázadban ne került volna valamilyen szinten kapcsolatba a szénrel, a kor szinte kizárólagos energia hordozójával, amely meghatározta az élet egészét, illetve a DGT-vel és utódvállalataival. Ez alatt persze nem csak a szén, mint energiahordozó felhasználása értendő, hanem a bányászathoz szorosan hozzátartozó, belőle kinövő és azt is kiszolgáló infrastruktúra, vagyis az oktatás, egészségügy, művelődés, szociális ellátás megalapozása, szabadidős tevékenységek, vagyis, a bányászt és a bányát körül ölelő világ. (HUSZÁR 2007)

Ha ezt a szót hallják, vagy olvassák valahol az emberek, hogy DGT, akkor a pécsiek és a dél-dunántúliak nagy része tudja, hogy miről van szó. Arról a szó legpozitívabb értelmében vett multinacionális óriás vállalatról, amely a 19. század második felétől a 20. század közepéig a déli országrész sok vonatkozásban legkimagaslóbb ipari vállalkozásának, a térség gazdaságilag meghatározó vállalatnak számított. Mindez pedig alapvetően annak köszönhető, hogy az értékes Pécs-Vasasi feketekőszént a DGT által indított nagyipari bányászat korszerű formában kapcsolta be az említett gazdasági vérkeringésbe. A bányászatnak a gazdaságban és a politikában elfoglalt helye alapvetően meghatározta a Pécs és a térség lakóinak életét. (HUSZÁR 2007)

A kor modern, európai színvonalú bányászatata Pécs térségében a 19. század második felében, 1852-ben a DGT első geológiai kutatásaival, majd a potenciális területek felvásárlásával kezdődött. 1852 és 1923 között az összes Pécs környéki bánya vétel vagy bérlés útján a DGT kezelése alá került. Ezzel a mecseki kőszénbányászatban elkezdődött

egy tőkeerős, a termelés műszaki feltételeit a kor színvonalához igazító, kiterjedt gazdasági, kereskedelmi és nem utolsósorban politikai kapcsolatokkal rendelkező nagyvállalat működése. (HUSZÁR 2007)

A nagyipari szénbányászat korszerű formában kapcsolta be az ország gazdasági vérkeringésébe ezt a területet. A sikeres geológiai kutatások után székházakat, aknatornyokat, kórházakat, munkásszállókat, kompresszorházakat építettek. Rendkívüli fejlődésnek indult a szociális ellátás, amelynek jelei már a lakásépítések számában, az élelem ellátásban, oktatás, egészségügy és a művelődés terén is nagymértékben számottevő volt. Ekkor épült a Pécs-Mohács vasúti vonal is, amely gyorsította szénszállítás folyamatát a vasúton egész a kikötőig. A régi legnagyobb munkáltatójaként volt számontartva, egészen a II. világháborúig. Az Anschluss után fasiszta mozgalmak kebelezték be ezt az osztrák céget, így vele együtt a vasasi szénbányászatot is, és annak igényeinek kiszolgálására kényszerült. Majd a világháború után jóvátétel címszó alatt Szovjet-Magyar Hajózási társaságként működött a továbbiakban. Soha semmilyen jellegű kárpótlást nem kapott a DGT, legyen az anyagi vagy erkölcsi, pedig múlhatatlan érdemeket szerzett az élet minden színén. Napjainkban csak néhány emlékmű, írás illetve tábla őrzi a dicső múlt napjait. (HUSZÁR 2007)

Későbbiekben magyar állami tulajdonba került a mecseki bányák, amelyek több átszervezés-nevezés után már állami beruházással sem tudtak nyereséget termelni. Mondják ezt a régiek, de valójában a politikai áldozatot képezték a gazdag, nemes múltú hagyatékból. 1991-ben a vállalat csődeljárást indított saját maga ellen, majd betömedékelték a bányákat. Több száz éves bányászmuлтtal rendelkező település napjainkban is őrzi bányásztelepülés jellegét. Lépten, nyomon találni emlékeket, még ha sokan nem is tudják sokan, hogy mi az. Az itt élők nagy odafigyeléssel gondossággal őrzik az itt élő volt bányászok emlékeit, amelyet az idő a településen maradandó nyomot hagyott az idők során. (HUSZÁR 2007)

2.2. Az egyedi tájértékek kataszterezésének szakirodalma

A természetvédelmi törvény értelmében az egyedi tájértékek szerelése megállapítása és nyilvántartásba vétele az adott területen illetékes Nemzeti Park feladata. Ezt a természetvédelemről szóló 1996. évi LIII. törvény 6.§(4.) írja elő.

Az egyedi tájértékek kataszterezése, megállapítása és nyilvántartása országos szinten egységes szabályok alapján történik, amelyet az MSZ 20381:2009 Sz. Természetvédelem egyedi tájértékek kataszterezése című szabvány alapján történik (régebben MSZ 20381:1999).

A szabvány leírása szerint *"egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti történelmi, kultúrtörténelmi, tudományos, vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van."*

A MSZ 20381:2009 szabvány a teljes értékű kataszterezéshez elengedhetetlen; a hivatalos formátumot, besorolási kategóriákat és a fogalmakat is magába foglalja. „A szabványt alkalmazni kell az egyedi tájértékek országos szintű egységes megállapítása és nyilvántartása során.”

(MSZ 20381:2009, 1.) tartalmazza mindazokat a jogszabályokat, amelyek a tárgyal kapcsolatosak a szabványon kívül, ezek pedig:

- **1996. évi LIII. törvény** a természet védelméről;
- **347/2006. (XII.23.) Kormányrendelet** a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről;
- **2004. évi CXL. törvény** a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól;
- **362/2008. (XII. 31.) Kormányrendelet** a Nemzeti Hírközlési Hatóság eljárásában közreműködő szakhatóságok kijelöléséről, valamint egyes szakhatósági közreműködések megszüntetéséről és módosításáról.

A kataszterezési munka folyamatának lépései a fent említett szabvány, törvény és rendelet szerint történik.

2.3. Kataszterezés folyamata

- A kataszterezendő terület megválasztása: A terület megválasztásakor számomra egyértelmű volt, hogy ezt a falut választom, hiszen szülőfalum, itt nőttem föl, és itt is élek. Úgy gondolom, hogy több olyan rejtett értéket hordozhat magában a kiválasztott terület, amely még nincs megfelelően dokumentálva és amit érdemes megismerni és a publikum elé tárni. A bemutatandó területek bel és külterületén egyaránt megtalálhatóak mind itt illetve természeti képződmények.
- Az aktuális és felhasznált jogszabályok bemutatása: Többek között az eddig említett egyedi tájértékek típusait és fajtáit az MSZ 20381:2009 sz. Természetvédelem. Egyedi tájértékek kataszterezése c. szabvány határozza meg, illetve a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) 6. § határozzák meg a kataszterezés folyamatát.
- A vonatkozó szakirodalom megismerése, fellelése: A túlnyomó rész a már említett törvény és jogszabály áll a kataszterező rendelkezésére. Illetve a már korábban az önkormányzatok, bizottságok és a Nemzeti Parkok által készített tájérték kataszterezési dokumentumokat vettem irányadónak a felmérések során. Ezeket az információkat az internetről, és megbízható weboldalakról, forrásokból merítettem. A legjobb, ha már egy kész, hiteles munkát veszünk irányadónak.

A kataszterezendő területek bejárása, dokumentálása

- Információ, adatok gyűjtése: A kataszterezési adatlapok kitöltéséhez szükséges adatok összegyűjtése, fényképek készítése, lakosság, az itt élők, a már készült írásos dokumentumok vizsgálata.
- Értékelés: Szükséges megvizsgálni, hogy az adott objektum valójában egyedi tájértéknek minősül e, és eléri a pontozással készített értékelést minimumját.
- Pontozás: 9.2 függelékben meghatározott módon (20 pont elérés esetén minősül tájértéknek az objektum)
- Adatkezelés: A szabvány által diktálta irányelveket követve.
- Besorolási sorrend felállítása 9.1-es függelék szerint: A megvizsgált objektumok állapota és kilátások jövőre való tekintettel.
- Állapot szerinti rangsorolás minden objektumra tekinte

- Értékelés: Értékelés szükséges minden kataszterezett területre, objektumra, amelyet a szabvány ír elő. A pontos, a szabványnak megfelelő értékelés elkészítése fontos lehet a jövőben akár a szakemberek számára is, hiszen ezzel a formátummal már gyorsabban és könnyebben tudnak dolgozni. Az érdeklődő hétköznapi lakosok számára nem befolyásolja az információ hozzáférhetőségét.
- A felmérés utáni tennivalók: A felmért területek kataszterezésével nincs vége a munkának. A szabvány megfogalmazza, hogy a kataszterezett, illetve a még nem kataszterezett területeket, objektumok rendszeres felülvizsgálatát szükséges időközönként végre hajtani.

“Az egyedi tájértékek kataszterezése több éves gyűjtőmunka, a kataszterezést nem szabad lezártnak, befejezettnek tekinteni, hiszen a ma még értéktelennek tartott tájalkotó elemről az idő bebizonyíthatja, hogy az útókor számára megőrzendő, kulturtörténi jelentőségű emlék. A hiányzó, az adatfeldolgozás után előkerül emlékeket kataszterbe folyamatosan be kell építeni.” (MSZ 20381:2009)

- Eredmények értékelése, áttekintése: Az egyedi tájérték kataszterezési munkáknak partnerei az önkormányzatok leginkább, a legtöbb szempontból. Hiszen a kataszterezés folyamata nélkülük, pozitív támogató hozzáállás hiányában nem jöhet létre. Ugyanakkor ők azok, akiknek munkájához, intézkedéseikhez hozzájárulunk munkánkkal, mert így könnyebben, gyorsabban születik meg a döntés egy-egy objektum helyi védelméről, annak megőrzéséről a jövő generáció számára.

A nemzeti parkoknak szintén elő írja a törvény a területéhez tartozó települések kataszterezését (TV 1996). Önkéntes, illetve szakmai gyakorlatomat a Duna-Dráva Nemzeti Parknál töltve arra a megállapításra jutottam, hogy bizony munkaerő és fedezet hiányában nagyon lassan tudnak haladni egyes feladatok elvégzésével. Így egy-egy terület hiányos szakirodalmában, az egyedi tájértékekkel sem különb a helyzet. Túlnyomórészt az egyetemi tanulmányokból, szakdolgozatokból, konzulenssel történtő szoros munka kapcsán, illetve önkormányzatok és civil munkák alapja lehetnek segítségre.

Ezen munkám elkészítése során áttekintettem több munkát, amely irányadó volt, BÖRÖCZ (2014) illetve HORVÁTH (2014) és MÁTÉ (2022). Konzulensem irányadó intelmei és a DDNP munkatársainak munkája, melybe betekintést szereztem ott töltött szakmai gyakorlatom során.

3. ANYAG ÉS MÓDSZER

3.1. Az egyedi tájérték definíciója

Minden szabványos szerinti kataszterezéshez szükséges tisztába lenni az egyedi tájérték definíciójával, annak tudnivalójával az eredményes és jó munka elvégzéséhez.

“Egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző olyan természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van. A természet védelméről szóló törvény erejétől fogva (ex luge) védett természeti területek és értékek nem képezik az egyedi tájérték kataszterezése tárgyát” (MSZ 20381.2009)

- Az egyedi tájértékek tipizálása (MSZ 20381.2009)

Az egyedi tájértékek típusait és fajtáit az MSZ 20381:2009 sz. Természetvédelem. Egyedi tájértékek kataszterezése c. szabvány határozza meg (9.2. Melléklet).

3.1.1. Kultúrtörténeti értékek

Településsel kapcsolatos egyedi tájérték

- Mindennapi élettel kapcsolatos építmény, állandó (művészeti) alkotás (pl. utcakép, kúria, lakóház, tájház, kapu)
- Birtokjel, határjel (pl. határhalom, határkő, határmezsgye)
- Kultikus, szakrális építmény, alkotás, helyszín (pl. templom, kápolna, kálvária, fészület, képesfa, „kaptárkő”)
- Temetkezéssel kapcsolatos építmény, művészeti alkotás (pl. temető, sírkő, kopjafa)
- Védelemmel kapcsolatos létesítmény (pl. erőd, bástya, városfal, sánc, bunker, tűzvigyázó torony)
- Földméréssel kapcsolatos létesítmény (pl. földmérési alapponthoz kapcsolódó létesítmény)
- Zöldfelületi létesítmény, objektum (pl. park, vadaspark, kúriakert, „jelesfa”, fasor)

Közlekedéssel, szállítással kapcsolatos egyedi tájérték

- Út, útvonal vagy annak részlete (pl. hadi út, zarándokút, csordaút, mélyút, vasút, sikló)
- Útvonalakat összekötő létesítmény (pl. híd, alagút, viadukt, komp)
- Közlekedéssel, szállítással kapcsolatos építmény, épület, létesítmény (pl. vasútállomás, bakterház, vámház, kikötő)

Termeléssel kapcsolatos egyedi tájérték

- Erdő- és vadgazdálkodással kapcsolatos egyedi tájérték (pl. erdészház, csúszda, rakodó, vadászles)
- Agrártörténeti egyedi tájérték (pl. majorság, tanya, pincesor, présház, istálló, verem, halastó, művelési szerkezet)
- Ipartörténeti egyedi tájérték (pl. műhely, vashámor, huta, szénégető, mészégető, malom)
- Bányászattal kapcsolatos egyedi tájérték (pl. külszíni fejtés, horpa, táró, rakodó)
- Vízháználattal, vízgazdálkodással kapcsolatos egyedi tájérték (pl. zsilip, gát, víztorony, forrásfoglalás, tóka)

Egyéb emberi tevékenységhez, eseményhez kapcsolódó egyedi tájértékek

- Történelmi vagy kulturális eseménnyel, illetve jelentős személlyel kapcsolatos egyedi tájértékek (pl. csatahely)
- Turizmushoz, természetjáráshoz kapcsolódó egyedi tájértékek (pl. turistaház, kilátótorony)
- Vendéglátáshoz kapcsolódó egyedi tájérték (pl. csárda, fogadó)

3.1.2. Természeti egyedi tájértékek

Földtudományi egyedi tájértékek

- Geológiai egyedi tájértékek (pl. mélységi magmás kőzet feltárása, előfordulása, gyűrődés feltárása, előfordulása)
- Geomorfológiai egyedi tájértékek (pl. vulkáni eredetű domborzati forma, gyúrt domborzati forma)
- Talajtani egyedi tájértékek (pl. talajszelvény, talajmintázat)
- Vízteni egyedi tájértékek (pl. forrás (kivéve, ha ex lege védett természeti érték))

3.1.3. Biológiai egyedi tájértékek

- Növényegyed, növénycsoport (pl. erdőrésztlet, erdőmaradvány, erdőszegély, fa, jellegfa, mezsgye)
- Élőhely (pl. mocsarak, mocsárrétek, homoki gyepek, löszgyepek, üde lomboserdők, fenyőerdők)
- Állatok tartózkodására szolgáló hely (pl. fészkek, fészektelep, táplálkozóhely)

3.1.4. Tájéki egyedi tájértékek

Kilátópont egyedi vagy jellegzetes látványképpel (pl. kilátópont, „látókő”)Vonalas jellegű kilátóhely egyedi vagy jellegzetes látványképpel (pl. panorámaút) A szabvány kitér a még nem dokumentált, bizonytalan információkkal rendelkező munkákra is: „Az adatközlőktől begyűjtött, a helyszínen nem megállapítható, megbízható másodlagos forrásokkal alá nem támasztott adatokat, mint feltételezést kell dokumentálni és ezt a körülményt az adatlapon jelölni kell.” (MSZ 20381.2009)

- 346/2008 (XII.30) Kormány rendelet: A fás szárú növények védelméről.
(Kormányrendelet 2008)

3.2. Pécs-Vasas település

Vasas Baranya vármegyében, azon belül a Kelet-Mecsek vonulatai közt található kis település, amely a Zengő és a Mecsek hegység közt fekszik két szomszédos, Somogy és Hird teleülés ölelésébe. Ezt szeli át 25 km hosszan az itt fekvő belvárdi vízfolyás, amely a Dél-Baranyai dombság meghatározó vízfolyása. A második világháborúig önálló településként, majd 1954-ben Pécshez kötötték, így vált városrészé és az agglomerációs területet növelve az idők folyamán, illetve közigazgatásileg csatolva a megyeszékhelyhez. Az átlag

tengerszint feletti magasság 198 m, megmagasabb pontja még a DGT által létesített mérőponton mérve 302 m. (PECSMA.HU 2024)

A települést a terület vérkeringésébe a 6-os számú főút köti be és kapcsolja össze Péccsel és a környező településekkel. A szomszéd települések Somogy, Hird, Hosszúhetény, Komló, Bogád, Romonya. A központ, Pécs, mintegy 10 km-re és Komló is hasonló távolságra fekszik. Közvetlen helyi járáttal lehetséges a megközelítés. A település fekvése a geológiai adottságainak köszönhetően tűnt ki, de termőföldjei is kiemelkedő minőségűek, amelyet a mezőgazdaság is kihasznál. A szomszéd települések Somogy, Hird, Hosszúhetény, Komló, Bogád, Romonya. A városrész területe 20 km² lakosságának száma 1200 főre tehető. (VASASÉRT EGYESÜLET 2016)

A terület éghajlatát a Pécsen mért adatokkal hasonlíthatjuk. Három éghajlati hatás is érinti: kontinentális, mediterrán, és óceáni. Nyugat felől óceáni, északkelet felől a száraz kontinentális, és dél felől mediterrán éghajlat érezteti hatását, így ütköző zóna az éghajlattípusok számára. Az átlag középhőmérséklet 8,9 celsius fok, az átlag évi csapadékmennyiség 624 mm és a napsütéses órák száma 2081. Földrajzi helyzete kiemelkedően kedvező a még ma is jelentősen erdősült területek határain. A fülledt nyári napokon esténként a meginduló légáramlás hűti és tisztítja a környező települések levegőjét. (VASASÉRT EGYESÜLET 2016)

Műemlékekben, változatos természeti értékeiben és az itt élő egyéb nemzetiségek sokszínűségének köszönhető kulturális sokszínűsége, szokásokban és hagyományokban is különösen gazdag ez a vidék. A Mecsek ezen a területén ötvöződnék a kontinentális, atlanti és mediterrán hatások. A napsütötte területen, árnyékos völgyekben találkozik egymással a Mecsek és a Zengő, amely több védett és ritka erdőrészlet és növényfajnak is otthonául szolgál. (VASASÉRT EGYESÜLET 2016)

3.3. A kataszteri lapok előkészítése

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság korábbi munkáiba való betekintést Kulcsár Péter Kelet-Mecsek tájegység vezető biztosította, ez adott némi tájékoztatást. Személyes érdeklődés, illetve több történész írását volt szükséges vizsgálni további információért, mivel több vizsgált objektum már feledésbe merült vagy érdektelenség övezi.

A kataszteri lapokat az adott objektum helyszíni dokumentálásakor rögzítettem, Az MSZ 20381:2009 szabványban meghatározott kataszteri mintalap, adattáblázat alapján (9.1. Melléklet).

Legalább 20 objektumot célszerű rögzíteni a szabványban meghatározott adattáblázatban. A szakdolgozatomban betűztem az adattáblázat sablonját szemléltetés céljából.

Az adattáblázatban szereplő pontok a következők:

- **Település neve:** Ez minden pontban Pécs-Vasas.
- **Jelzett, sorszám:** Vasas objektum, vagyis, VO jelzés, illetve a sorszámozás (1-21)
- **Nemzeti Park Igazgatóság:** Területileg illetékes a Duna Dráva Nemzeti Park.
- **Egyedi tájérték megnevezése:** Kézenfekvő megnevezés, ami leírja az objektumot.
- **Főtípus, típus, altípus, fajta:** Szabvány által meghatározott pontok.
- **Pontos helyszín:** Utca-hátszám megnevezése.
- **Helyrajzi szám:** Pontos helyrajzi számok.
- **Főbb jellemzők:** Vizuálisan leírható információk.
- **Kor, Keletkezés időpontja:** Az objektum kora, keletkezésének meghatározása.
- **Állapot, veszélyeztetettség:** 3 kategória lett meghatározva: a nem veszélyeztetett, a kevésbé veszélyeztetett, és az igen veszélyeztetett.
- **Szükséges intézkedés:** Állapot javítás, karbantartás, fenntartás
- **Tulajdonos, kezelő:** Önkormányzat, magánszemély, szervezet.
- **Adatfelveő:** Ez itt jómagam voltam minden pontnál.
- **Adatfelvétel időpontja:** Év, hónapban határoztam meg.
- **Önkormányzat állásfoglalása:** DDNP, Kelet Mecsek Tájegységvezetője szerint ilyen jellegű munkásság nem volt az utóbbi 15-20 évben, ezért nyitottak ilyen információkra.

A kataszterezés folyamatát az MSZ 20381: 2009 alapján végeztem és figyelembe vettem BÖRÖCZ (2014), HORVÁTH (2014) illetve MÁTÉ (2022) munkáit is.

A terület megválasztása egyértelmű volt, miután konzulensemmel egyeztettem a témával kapcsolatban, és a tevékenységhez szükséges, vonatkozó előírásokat elolvastam.

Listát készítettem a felveendő objektumokról, majd megkezdtem az adatgyűjtést. A kiválasztott objektumokról fényképeket készítettem és a hozzá szükséges kataszterezési adatlapokat elkészítettem, majd értékeltem, hogy egyedi tájértéknek minősül-e a kiválasztott objektum.

Majd ezek után megkezdtem a szabvány szerinti kategorizálást, majd ezen objektumok fizikai állapota alapján rangsoroltam azokat. Három kategóriába soroltam: jó állapotú-kevésbé veszélyeztetett- igen veszélyeztetett. Képeket készítettem, illetve térképen is elhelyeztem és azt az adatlapokon feltüntettem.

Majd végezetül értékelés után igyekeztem felhívni a figyelmet a kritikus pontokra, ahol mielőbb szükséges volna a beavatkozás az objektum megóvása érdekében.

4. Eredmény és értékelés

Elkészült Pécs-Vasas egyedi tájértékeinek vizsgálata, amiben mindösszesen 21 objektumot jelöltem meg, amelyeknek egyedi jelzése VO-1-VO-21. Vasas objektum továbbiakban VO. A kataszteri adatlapok a 9.3. mellékletben vannak.

Szabvány szerinti csoportosításukról alább készült egy összegző lista.

VO-1 Templom	VO-11	Emlékszobor
VO-2 Templom	VO-12	Emlékmű
VO-3 Emlékmű	VO-13	Füstölő
VO-4 Emléktábla	VO-14	Erdőrészlet
VO-5 Kollégium épületegyüttes	VO-15	Emlékmű
VO-6 Feszület	VO-16	Külszíni fejtés
VO-7 Emlékmű	VO-17	Emléktábla
VO-8 Emlékmű	VO-18	Anyagnyerő hely
VO-9 Feszület	VO-19	Tározótó
VO-10 Kút	VO-20	Földmérési alappont
	VO-21	híd

4.1. A vizsgált objektumok háttér története

4.2. Kultúrtörténeti egyedi tájérték

Kultúrtörténeti egyedi tájérték pontban hét objektumom van. Ebbe a kategóriába tartozik minden olyan érték, amely jelen esetben, ami szakrális építmény, illetve alkotással kapcsolatos.

A település életében mérföldkő volt a Szent József templom (VO-1), amelyet maguk a hívek lelkes összefogásnak köszönhetően építettek, együtt összefogva a DGT-vel és az egyházközösséggel 1925-ben (PECSMA.HU 2024). Jól reprezentálja a helybeliek Szent Józsefhez való szoros kötődését az is, a munkások védőszentjéhez, hogy a templom belterében, a félkör alakú szentélyen belül található 1926-ban készült Szent József-olajfestmény, amit Szijártó Vilma iparművész készített, a festményen kizárólag vasasiak, az itt élt felnőttek és gyerekek álltak modellt. Az evangélikus élet is fellendül 1950-es években, amely a II. világháború után kezdett fellendülni, a szlovákiából, felsőszeliből betelepített magyar evangélikus közösségek révén. Ekkor kezdték el építeni 1952-ben az evangélikus templomukat (VO-2), és 1957-ben szentelték fel. (PECSMA.HU 2024)

További két szakrális alkotás, feszület formájában van jelen. A Szent István tiszteletére emelt feszület (VO-6), amelyet 1870-ben szenteltek fel, azóta is a település legforgalmasabb pontján, kereszteződésben található, illetve a helyi temetőben készült feszület (VO-9), amelyet 1991-ben létesített egy lelkes hívő istentiszteleti céljából.

Egy picit tovább haladva szembetűnő épületünk, a legény utcai kollégium (VO-5), amelyet már az 1950-es évektől használtak egyetemi kollégiumként, jelenleg a PTE tulajdonában van, de sajnos nem illeszkedik az egyetemi oktatás struktúrájába. Egy földmérési pont (VO-20), beton kocka, amely a DGT feliratot viseli is előkerült Vasas legmagasabb pontján, amelyen a létesítés dátuma is tisztán olvasható, 1922. És utolsó kultúrtörténeti tájértéki értékünk az ikonikus Vasasi híd (VO-21), amely összeköti a települést két pontját.

4.3. Egyéb emberi tevékenységhez, eseményhez kapcsolódó egyedi tájértékek

Ebbe a kategóriába tartozik az általam legtöbb felmért objektum, amelyek történelmi vagy kulturális eseménnyel, illetve jelentős személlyel kapcsolatos egyedi érték.

Az első ilyen objektumom az I. világháborús emlékmű (VO-3), amely közvetlen a bányász emlékpark mellet lett létesítve 1924-ben. Az világháború, és az utána terjedő spanyolnátha lenyomta bélyegét a településre és jelen esetemben a családom felmenőinek életére. Egy szintén I. világháborús emléktábla (VO-4), közvetlen a Szent József Templom falára lett helyezve, amelyet 1928-ban készítettek sómázás pirogránit, fehér márvány alapon.

Egy jelentős fontosságú emlékmű, ami közvetlen a település központjában avattak fel, ez nem más, mint a 2002-ben avatott Vasas emlékmű (VO-7) (tributarii ferri), vagyis Vasasiak, vassal adózók. Ezt a nevet közvetlen a Pécsváradi apátság alapításakor kapta ez akkoriban még birtokként számon tartott terület, amelyet fémművesek laktak, és nyers vassal adóztak.

Ahogy az idő telik, egyre jobban felkarolnak egyes múltbéli személyt, helyszínt, vagy szokást. Nem történt máshogy a feketekőszén bányászatával sem. 2010.12.04-én lett felavatva Vasassaurus carbonis (VO-8). 1966-ban a Vasasi külszín fejtésben őshüllő lábnyomaira leltek, amely az első volt Magyarország történetében.

Egy szintén bányász emlékszobor (VO-11) a következő a sorban, amely közvetlen a bányászpark mellet található a jelenlegi óvoda előtt található. 1967-ben avatták fel a bányában hősi halált haltak tiszteletére.

Közvetlen mellette egy másik bányász emlékmű (VO-12), amely az idők folyamán a településen nyílt, nyitott tárok és tulajdonosuk nevével és azok emlékére lett emelve.

Visszakanyarodva a Szent József munkás templomhoz, annak udvarában lett avatva a település Trianon emlékműve 2005.06.04-én. Mészköttömb, amelynek tetején egy bronzból készült turulmadár ül, lába előtt karddal.

Utolsó ilyen objektumom, ami ebben a kategóriában szerepel, szintén a Szent József Templom falára lett kifüggesztve a II. világháborús emléktábla (VO-17) a régi helyére avatták 1989-ben.

4.4. Termeléssel kapcsolatos egyedi tájérték

Ebben a tájértéki kategóriában minden agráriumi és bányászati, illetve vízhasználat jellemzővel rendelkező objektumom szerepel.

Az első objektumom, amely egy utcanévet is adott a településnek, ez a neves kút utcai kút (VO-10). Az 1900as években lett létesítve, amelyről még dédnagyapám is mesélt gyerekkori élményt, a helyben legeltetett lovak és szarvasmarhák számára lett építve.

Az egyik legmeghatározóbb objektum, terület maga a Vasasi külszínfejtés (VO-16), amely egy hatalmas tájsebként ékeskedik a Mecsek vonulatán. Története teljesen a 1700-as évekig húzódik vissza, amikor a DGT nagy mennyiségben kezdte meg a feketeköszén bányászatát. De előtte is kerültek elő írásos emlékek, miszerint már korábban is bányásztak helyi felhasználásra, illetve a Pécsváradi kovácsmesterek is nagy mennyiségben használták fel az ott felszínre került feketeköszén. Jurakori rétegek közt nagy mennyiségű széntelepek húzódnak, üledékes illetve vulkanikus kőzetek is jelen vannak. Jelenleg rekultivációra vár a terület, de ideiglenesen a helyiek ellátásra megnyitották a külszíni fejtést elodázva, elnapolva a rekultivációs kötelezettségeket.

Közvetlen közelében lett létesítve a Thommen-akna számára az emlékmű és emléktábla. Mélyművelésű feketeköszén nyerő hely, amelyet 1869-ben létesítettek. Márvány alapú emlékkő, és egy feliratos réztábla is elhelyezésre került, és amit a nagy bányabezárásig, 1993-ig használtak. A mélyművelésű anyagnyerő hely 501 m mélységében történt a termelés.

A soron következő objektumom a falu határában lett létesítve, felhasználva, kihasználva a lápos, talajvizes területet, mint tározótó (VO-19). Kezdetben csak halnevelde, illetve horgász társadalom számára tervezték, de későbbiekben turisztikai jelentőségére alapozva, megalapították és kiépítették a környék első wakeboard pályáját, lovardáját is, ami igen komoly turisztikai mozgást eredményezett.

Az utolsó objektumom egy füstölő, amelyet a DGT létesített a bányaművelés következtében növekvő lélekszám hatására. A füstölőt szinte minden helyi használta feldolgozott hústermékek konzerválására, és ami jelenleg is egy helyi jellegzetesség, és ápolják emlékét.

4.5. Természeti egyedi tájértékek

Ebben a pontban több „objektumom” is lehetne, mert több alanya van az adott erdőrészletnek, amelyek úgy gondolom, hogy említésre méltóak.

Mészkerülő bükkös

Sokak által nem ismert fontossággal bíró terület, a Vasason található Liget utca környezete, amely egy különleges, és ritka területnek ad otthont. Maga a terület egy kiterjedt mészkerülő bükkös, amelynek éles kontrasztja van a terület túloldalán, hogy 50 m-en belül két különböző élőhelyet fedezhetünk fel.

A völgyben mészkerülő bükkösökre jellemző vékony talaj, bokorerdő, alacsony fák, moharengetegek jellemzőek. Jellemzően a bükk (*Fagus sylvatica*) az uralkodó fafaj, amely a mezofil bükkösökre jellemző, hogy az üde erdei elegyfajok teljesen eltűntek. Gyepszint fajszegény, acidofrekvens. Gyakori a délvidéki perjeszittyó (*Luzula forsteri*), erdei galaj (*Galium rotundifolium*, *G. sylvaticum*), szagos müge (*Galium odoratum*), hagymás fogasír (*Cardamine bulbifera*, syn. *Dentaria bulbifera*) madársóska (*Oxalis acetosella*).

Azonban a völgyből áthaladva a mohatengeren át pedig egy száraz tölgyesbe érünk át hirtelen, ahol bíbor kosborok (*Orchis purpurea*) és ibolyás gébicsek (*Limodorum abortivum*), nagyzezerjófű (*Dictamnus albus*), galajfojtó vajvirág (*Orobancha caryophyllacea*) tömkelege fogad. Éles kontrasztok, amelyeket folyamatosan jómagam is megcsodálok, főleg hogy a bíbor kosborok rengetege van közvetlen birtokomon is.

Bíbor kosbor

Ibolyás gérbics

Nagyezerjófű

4.6. Az objektumok szabvány szerinti pontozásos értékelése

	VO-1	VO-2	VO-3	VO-4	VO-5	VO-6	VO-7	VO-8	VO-9	VO-10
Településkaraktert meghatározó, befolyásoló jelleg	4	2	2	2	3	2	2	2	2	3
Tájszerkezet mozaikossága/változatossága/sokfélesége	4	4	4	2	4	4	4	3	3	5
Ritkaság/egyediség/különlegesség	4	3	4	4	3	5	4	3	3	5
Régiesség/ósiségi jelentőség	3	3	5	4	3	5	3	2	2	5
Hagyományőrzési jelentőség/nevezetesség	4	3	4	2	3	4	4	4	3	3
Homogenitást megtörő jelleg	3	3	4	3	3	4	3	3	3	4
Patriotikus jelentőség	3	2	5	4	2	3	3	2	3	2
Etnikai/néprajzi jelentőség	4	2	3	2	2	4	3	3	3	4
Összesen	29	22	31	23	23	31	26	22	22	31

Ahhoz, hogy egy objektum egyedi tájértéknek minősítsünk, ahhoz először el kell érnie az MSZ 20381:1999 szabványban megszabott pontok szerinti minimális 20 pontot. Ugyan ez a szabvány 2009-ben frissítve lett, és a pontozásos értékelés nem követelmény, de szükségesnek éreztem elvégzését több elődömhöz hasonlóan. Ez 8 pontból áll, amelyek 0-

5-ig értékelhetőek, így összesen 40 pontot lehet elérni egy objektum értékelésekor. A kataszterezett egyedi tájértékeim mind elérték a szükséges minimum ponthatárt, azaz a húszat. Ezeket az eredményeket a szabvány szerinti táblázatokba rendeztem. Az útmutatást BÖRÖCZ (2014) és MÁTÉ (2022) szakdolgozati munkája alapján végeztem.

	VO-11	VO-12	VO-13	VO-14	VO-15	VO-16	VO-17	VO-18	VO-19	VO-20	VO-21
Településkaraktert meghatározó, befolyásoló jelleg	3	2	3	4	2	4	2	2	5	2	3
Tájszerkezet mozaikossága/változatossága/sokfélesége	4	3	4	5	4	5	3	3	5	3	5
Ritkaság/egyediség/különlegesség	4	3	3	5	3	5	3	3	5	5	4
Régiesség/ósiségi jelentőség	4	3	3	4	3	4	3	4	2	5	4
Hagyományőrzési jelentőség/nevezetesség	3	3	4	2	4	3	3	4	4	2	2
Homogenitást megtörő jelleg	3	3	4	5	3	4	3	3	5	3	3
Patriotikus jelentőség	3	3	2	2	4	3	4	3	2	3	2
Etnikai/néprajzi jelentőség	3	2	3	2	3	2	2	2	2	2	2
Összesen	27	22	26	29	26	30	23	24	40	25	25

4.7. Kataszterbe felvett objektumok csoportosítása szabványban meghatározottak szerint

1.1 Kultúrtörténeti egyedi tájérték

1.1.1 Településsel kapcsolatos egyedi tájérték

- 1.1.1.1 Kultikus, szakrális építmény, alkotás, helyszín **VO-1, VO-2, VO-6, VO-9,**
- 1.1.1.2 Mindennapi élettel kapcsolatos építmény, állandó (művészeti) alkotás **VO-5,**
- 1.1.1.3. Földméréssel kapcsolatos létesítmény **VO-20**
- 1.1.1.4 Útvonalakat összekötő létesítmény **VO-21**

1.1.2 Egyéb emberi tevékenységhez, eseményhez kapcsolódó egyedi tájértékek

- 1.1.2.1 Történelmi vagy kulturális eseménnyel, illetve jelentős Személlyel kapcsolatos egyedi tájérték **VO-3, VO-4, VO-7, VO-8, VO-11, VO-12, VO-15, VO-17,**

1.1.3. Termeléssel kapcsolatos egyedi tájérték

- 1.1.3.1 Vízhasználattal, vízgazdálkodással kapcsolatos egyedi tájérték **VO-10,**
- 1.1.3.2 Bányászattal kapcsolatos egyedi tájérték **VO-16, VO-18**
- 1.1.3.3 Vízhasználattal, vízgazdálkodással kapcsolatos egyedi tájérték **VO-19**
- 1.1.3.4. Agrártörténeti egyedi tájérték **VO-13,**

1.1.4. Természeti egyedi tájértékek

1.1.4.1 Biológiai egyedi tájértékek

- 4.2.2.2. Növényegyed, növénycsoport **VO-14,**

Elkészítettem az általam számba vett egyedi tájértékek értékelését. Az adott tájértékeket a szabvány által meghatározott módon értékeltem, illetve rangsoroltam veszélyeztetettségük szerint.

A vizsgált objektumok bel-és külterületen egyaránt megtalálhatóak, de a felsoroltak zöme szemelőtt, illetve köztudatban van, ezért szembetűnőek a lakosság nagy részének. A bányászati értékek ismerete és a legelsőként való említése, felsorolása az idősebb korosztálynál, de még a fiatalabbaknál elsőbbséget élvezett. Az idősök számára a római katolikus és evangélikus templom, illetve a DGT által épített infrastruktúrába tartozó épületek voltak a legfontosabbak, azt említették meg először. A tájékozottabbak, a falu életében részt vevő középkorostály, elsődlegesen említett objektuma a Berek wakeboard pálya és lovarda volt, mint turisztikai és kikapcsolódási lehetőség. A megye és ugyanakkor a régió első ilyen központjaként szerepelt sokáig. Kiemelendő, hogy több hagyományozó szokás, rendezvényt is lebonyolítanak a helyszínen. Igazából, a vélemények széles skálája tárul elénk minden korosztály részéről, véleményük, meglátásuk kapcsán.

A meglévő tájértékek elsősorban a helyben élők számára fontos, főleg a több generációra visszatekintő lakosok számára. Maguk a lakók határozzák meg nagyrészt, mi az, ami meghatározza településüket, és mi az, amit az utókor számára szeretnének átadni.

Elkészült a kataszterezés mindazok számára, kik érdekeltek ebben vagy szimplán érdeklődnek, az elkészült munka tartalmazza az adatlapokat is.

4.8. Veszélyeztetettség értékelése

Veszélyeztetettségük szerint három kategória van:

- Igen veszélyeztetett
- Kevésbé veszélyeztetett
- Jó állapotú

Igen veszélyeztetett	VO-5, VO-6, VO-10, VO-14, VO-20
Kevésbé veszélyeztetett	VO-1, VO-2, VO-11, VO-12, VO-13, VO-16
Jó állapotú	VO-3, VO-4, VO-7, VO-8, VO-9, VO-15, VO-17, VO-18, VO-19, VO-21

Az objektumok nagy része jó állapotú, mert a karbantartásuk minimális anyagi ráfordítással jár, illetve közterületen szembetűnőek és viszonylag nagyon jól megóvhatóak. A falu első templomának építése kifejezetten szót érdemel. Szent Józsefről, a munkások védőszentjéről nevezték el, maga a templom példás összefogás eredménye, mivel a hívek nagyrészt vállaltak megépítésében. Jól mutatja a vasasiak Szent Józsefhez való szoros kötődését továbbá az is, hogy a templomon belül, a félkör alakú szentélynél található 1926-ban készült Szent József-olajfestmény, melyet Szijártó Vilma iparművész készített, alakjaihoz kizárólag a helyi vasasi lakosok, itt élt felnőttek és gyerekek álltak modellt. És persze az sem meglepő, hogy a templom déli mellékoltárán áll Szent Borbála, a bányászok védőszentjének szobra, melyet Palkovits Lajos szobrászművész készített. 2013-ban életveszélyessé vált, statikailag szükséges volt megerősíteni a 28 méter magas tornyát és a leszakadófélben lévő kórust is. A toronyra 2015-ben új tető került. Mindezt, ahogy régen is, a vasasi hívek anyagi támogatás és egyéb munkabeli segítségével valósult meg.

A különböző felvett belterületi objektumok karbantartását a Biokom Nonprofit Kft. végzi, közmunka program keretein belül ezek a területek kielégítő eredményt mutatnak, azonban sok esetben komolyabb anyagi ráfordítás is szükséges volna egy-egy objektum felújítására, ez, azonban mint a legtöbb esetben forrás nélkül nem kivitelezhető.

Kiemelt többek között a volt egykori Janus Pannonius Tudományegyetem (JPTE) jelenleg használaton kívüli Pécs-vasasi legényotthona, kollégiuma, amely már 30 éve kihasználatlanul az enyészetnek van kitéve, állaga folyamatosan romlik, sürgős lépésekre volna szükség az épület megóvására, és hasznosítására. Szerencsére az önkormányzati képviselőnk Berényi Zoltán felismerte ezt és a szükséges lépéseket megtette, továbbiakban a városvezetés döntésére várunk. Az egykori ló és szarvasmarha itató is rossz állapotban van, pedig frekvenciált helyen található, a faluba érkezve a 6-os sz. főútról szembetűnő minden ide utazó számára, amely rossz állapota ellenére rendezett kis park területén található.

A természet, mint minden természetet védő, szerető ember számára kiemelten fontos a megvédése. A liget utca felett elfekvő erdőrészlet fekvésének és talajának köszönhetően alakulhatott ki egy kisebb állomány mészkerülő bükkös. Természetesen erodálódott meredek, északias kitettséggű domboldal, rendszerint gyenge-közepes növekedésű, sekély termőrétegen, cserjeszint nélküli bükk állomány. jelentősége a ritkaságában és egyedi tájképi jellegében rejlik. Ennek ellenére sajnos folyamatos a területen a tüzelőnek való termelés néhány lelkes helybeli miatt, illetve több helybeli erdei motorozásnak használják e ritka szép

területeket, melyben hatalmas károkat okoznak a szigorú törvények ellenére is, nincs megfelelő felügyelet és szakértői munka a területen a Mecsekerdő Zrt. részéről sem.

Egy másik sokszor nagy vitát kiváltó objektum, a vasasi külszínfejtés. Az évszázadokon át termelt terület hatalmas tájsebet alakított ki a területen. Sorsát még homály fedi, nincs végleges rendelkezés. Ugyan lakossági kiszolgálásra megnyitották, minimális termelésre, ez azonban abbamaradt. A rekultiváció ezen területen hatalmas költségekkel járna nagy valószínűséggel, amelyet érthetően nem hamarkodnak el, de szükséges volna valamilyen irányban lépést tenni.

4.9. Kataszterezési pontok elhelyezése térképen

5. Javaslatok

Az elkészített adatlapokon röviden javasoltam intézkedéseket, a fényképek csak általános képet adnak, de a problémákra csak nagyvonalakban mutat rá, és a szükséges beavatkozás nagyságára. Ezért igyekszem felhívni a figyelmet a rövid, közép és hosszú távú intézkedések fontosságára annak érdekében, hogy az adott objektumok fenntartható módon fennmaradjanak az utókor számára.

Rövid távú megoldások:

Gyors, egyszerűen kivitelezhető folyamatok, felületi kezelés, tisztítás, karbantartás, nagyobb ráfordítás nélkül, ha kell, és van rá mód, bevonni e feladatokba a közmunka programban résztvevőket. Vasasi kollégium állapota is kritikán aluli, remélhetőleg sorsa mielőbbi megoldásra talál, és reméljük képviselőink politikai harcok hevében gondolnak az agglomerációs területek problémáira.

Középtávú megoldások:

Az eddig jól kialakult rendszer megőrzése első lépésként nagyon fontos, mind az önkormányzat, civil szervezetek, kezelők részéről a lehetőségekhez képest viszonylag jól állnak helyt. Viszont sosem szabad lezártnak tekinteni egy kataszterezést. Az idő múlásával több objektum státusza változhat, vonatkozik ez a többi kataszterbe nem vett és már meglévő objektumra. Sok új keletkezhet, amelyet szabvány szerint időközönként felül szükséges vizsgálni.

Hosszútávú megoldások:

A többszáz éves bányászmuálttal rendelkező település napjainkban is őrzi bányásztelepülés jellegét. Időről időre a lakosok kitartóan művelték, védtek hagyományaikat, értékeiket. Mindig kézenfekvőbb megoldás, ha meglévő értékeinket vigyázzuk, így mindig kis ráfordítás is elégséges lehet. Tény, mai világban, sok esetben egy közösség értékei háttérbe szorulnak, de kataszterezési munkákkal fel lehet hívni az önkormányzatok, kezelők, tulajdonosok figyelmét, hogy igen is érdemes védeni értékeinket.

6. Összefoglalás

A természetvédelemről szóló 1996. évi LIII. törvény 6.§(4.) alapján, minden nemzeti parknak kötelezettsége volna a saját területén található települések egyedi tájértékeinek a kataszterezése.

Az egyedi tájértékek kataszterezési folyamatának lépéseit az MSZ 20381.2009 szabványban rögzítik.

Pécs-Vasas területén igyekeztem elvégezni egy ilyen munkát.

A terület kiválasztása konzulensem segítségével történt, majd elkezdtem megismerni, áttanulmányozni a hozzá tartozó előírásokat. Értelmeztem a szükséges szakirodalmat, majd elkezdtem összeszedni a lehetséges objektumokat. A meglévő objektumokhoz elkezdtem az információ után kutatni, tulajdonosok, helybeliek, fennmaradt írások, és helyszínelés. A kiválasztott objektumokról képeket készítettem, majd adatlapokra szerkesztettem. Az objektumok túlnyomórészt építészeti emlékek, de van olyan is, amelynek ökológiai értékei vannak.

Röviden értékeltem, rangsoroltam a vizsgált objektumokat: igen veszélyeztetett, kevésbé veszélyeztetett, jó állapotú meghatározási pontokban. Végezetül egy rövid értékelés figyelem felhívás az adott objektumok állapotáról, épségéről.

A végén, összegeztem, távlati áttekintésben, hogy milyen lépéseket lehetne tenni. Nemcsak jómagam és a helyi lakosok, de sok esetben önkormányzati képviselőnk is úgy gondolja több objektum esetében is, hogy ha az adott épület kihasználatlan a kezelő és a tulajdonos részéről, akkor új funkciót szükséges adni, mielőtt az enyészet eluralkodik. Ezek az intézkedések nem csak megőrizné az adott ingatlant az utókor számára, de egyúttal a közösség hasznára is válhat.

Amit az önkormányzat megtehetne, azt sajnos sok esetben a politikai ellentétek miatt nem valósulnak meg, remélhetőleg ez változik majd a jövőben, különben a településrész források nélkül marad.

7. Köszönetnyilvánítás

Köszönetet szeretnék mondani mindazoknak, akik utam valamilyen módon segítették. Köszönettel tartozom Vasasért egyesületnek és Berényi Zoltán Polgármester Úrnak, konzulensem Dr.Pál-Fám Ferenc István Tanár Úrnak. És nem utolsó sorban közvetlen családtagoknak, kik folyamatosan noszogattak, hogy fel ne adjam félúton.

8. Irodalomjegyzék

- BABICS A. (1952):** A pécsvidéki kőszénbányászat története. Dunántúli Tudományos Gyűjtemény, Series Historica, 118 pp.
- BABICS A. (1962):** A vasasi kőszénbányászat a feudalizmus korában. MTA Dunántúli Tudományos Intézete, „Értekezések” 1961/62: 237-277.
- BÖRÖCZ B. (2014):** Babócsa egyedi tájértékeinek kataszterezése. Szakdolgozat, Kaposvári Egyetem.
- GYÖRFFY Gy. (1987):** Árpád-kor történeti földrajza. <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/pannon-pannon-enciklopedia-1/magyarorszag-foldje-1D58/ember-es-kornyezete-3032/torteneti-foldrajz-izsak-eva-3050/gyorffy-gyorgy-az-arpad-kor-torteneti-foldrajza-3059/>
- HAAS M. (1845):** Baranya. Emlékirat, <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Petrik-magyar-konyveszet-17121920-2/17121860ii-37BB/haas-mihaly-baranya-emlekirat-mellyel-a-pecsett-1845-aug-elejen-osszegyult-magyar-orvosok-es-termesztvizsgaloknak-kedveskedik-nagykeri-scitovszk-38E7/>
- HORVÁTH Z. (2014):** Vízvár egyedi tájértékeinek kataszterezése. Szakdolgozat, Kaposvári Egyetem.
- HUSZÁR Z. (2007):** Integrációs kísérlet a Duna-medencében a 19. század végétől a második világháború kezdetéig Az Első Dunagőzhajózási Társaság (DGT/DDSG) története, pécsi bányászata, különös tekintettel a Társaság pécsi szociális és oktatási infrastruktúrájára. Doktori (PhD) disszertáció, PTE, <https://pea.lib.pte.hu/handle/pea/16130>
- KORMÁNYRENDELET: 347/2006. (XII.23.) Kormányrendelet** a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről
- KORMÁNYRENDELET: 362/2008. (XII. 31.) Kormányrendelet** a Nemzeti Hírközlési Hatóság eljárásában közreműködő szakhatóságok kijelöléséről, valamint egyes szakhatósági közreműködések megszüntetéséről és módosításáról
- L. CSÉPÁNYI K. (2002):** Hetedhétthár, 2002. 10.25.
- MÁTÉ V.N. (2022):** Edde Egyedi tájértékeinek kataszterezése. Szakdolgozat, MATE Kaposvári Campus.
- MSZ 20381:1999 Magyar Szabvány.** Természetvédelem egyedi tájértékek kataszterezése című szabvány
- MSZ 20381:2009 Magyar Szabvány.** Természetvédelem egyedi tájértékek kataszterezése című szabvány
- NEMZETIJELKEPEK.HU:** <https://www.nemzetijelkepek.hu/pecs-vasas-cimere>
Pecsma.hu: <https://www.pecsma.hu/vasasi-templom-freskoirol-egykori/>
- TÖRVÉNY: 2004. évi CXL. törvény** a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól
- TÖRVÉNY: A természetvédelemről szóló 1996. évi LIII. törvény 6.§(4.)**
- VASASÉRT EGYESÜLET (2016):** Értéktár I-II. https://issuu.com/shvonline/docs/ertektar-keszkuldes_15a56415384d5c

9. Mellékletek

9.1. Magyar szabvány szerinti kataszteri lap minta

Település neve Jelzett		Megye Előzmény	Baranya
Nemzeti Park Igazgatóság			
Egyedi tájérték megnevezése			
Főtípus			
Típusok			
Altípusok			
Fajta (Fajták)			
Pontos Helyszín			
Helyrajzi szám		EOV-koordináták	
Főbb jellemzők			
Kor			
Állapot			
Veszélyeztetettség			
Szükséges intézkedés			
Tulajdonos			
Kezelő			
Adatfelvevő			
Adatfelvétel időpontja és körülményei			
Adatforrások(ok)			
Önkormányzat állásfoglalása			
Megjegyzés			

P.H.

P.H.

Igazgató
Nemzeti Park Igazgatóság

Jegyző
Polgármesteri hivatal

9.2. Az egyedi tájértékek típusai és fajtái

(Előírás: MSZ 20381: 2009. M4)

VO-1-VO-21: a kataszterbe vett objektumok

M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek

M4.1.1. Településsel kapcsolatos egyedi tájértékek

M4.1.1.1. Mindennapi élettel kapcsolatos építmény, állandó (művészeti) alkotás

Település szerkezet

Utcakép

Közüintézmény épülete

Kastély, kúria

Lakóépület, épületrész, udvar

Tájház

Köztéri szobor

Parasztfürdő

Mosóhely, mosóház

Kapu

Pad

M4.1.1.2. Birtokjel, határjel

Határdomb, határhalom

Határkő Határjelző kőrakás

Határárok Határmezsgye

M4.1.1.3. Kultikus, szakrális építmény, alkotás, helyszín

Templom, imaház

Kolostor, monostor

Kápolna

Remetelak, remetebarang

Kálvária, kálváriadomb

Harangtorony

Harangláb

Feszület

Képesfa

Szentek szobra

Szentháromság-szobor

Pestis-oszlop

Fülkés szikla, „kaptárkő”

„Jeleskő” „szerkő”

M4.1.1.4. Temetkezéssel kapcsolatos építmény, művészeti alkotás

Temető

Ravatalozó

Sírkő

Síremlék

Fejfa, kopjafa

M4.1.1.5. Védelemmel kapcsolatos létesítmény

Erőd, vár²

Várfal, vártorony, bástya

Városfal, városkapu, őrtorony

Sánc, árok²

Bunker

Tűzvigyázó torony

Tűzoltólaktanya, tűzoltószertár

M4.1.1.6. Földméréssel kapcsolatos létesítmény

Földmérési alapponthoz kapcsolódó létesítmény

Nevezetes földrajzi ponthoz kapcsolódó jelzés

M4.1.1.7. Zöldfelületi létesítmény, objektum

Park

Vadspark

Közintézmény kertje

Kastélykert, kúriakert

Gyűjteményes kert

Faegyed, „jelesfa”

Fasor

Fásítás

M4.1.2. Közlekedéssel, szállítással kapcsolatos egyedi tájértékek

M4.1.2.1. Út, útvonal vagy annak részlete

Hadi út

Postaút

Kereskedelmi út

Zarándokút

Csordaút, hajcsárút

Mélykút

Vasút

Erdei vasút

Lóvasút

Hajóvontató út

Kötélpálya Sikló

M4.1.2.2. Útvonalakat összekötő létesítmény

Híd

Alagút

Viadukt

Rév

Komp

M4.1.2.3. Közlekedéssel, szállítással kapcsolatos építmény, épület, létesítmény

Vasútállomás

Órház, bakterház

Vámház Kikötő

Útkaparóház

M4.1.3. Termeléssel kapcsolatos egyedi tájértékek

M4.1.3.1. Erdő- és vadgazdálkodással kapcsolatos egyedi tájérték

Erdészház, vadászház, erdei kunyhó

Csúszda, rakodó

Vadászles

Erdő- és vadgazdálkodással kapcsolatos emlékhely

M4.1.3.2. Agrártörténeti egyedi tájérték

Majorság

Tanya

Pince, pincesor, pincetelep, pincefalu

Présház, borház Istálló, ól, pajta
Terménytároló, magtár, csűr
Verem
Hídmérleg Öntözőmű
Halastó
Csószkunyhó
Kemence, aszaló, füstölő
Fokgazdálkodás létesítményei
Művelési szerkezet
Fás legelő
M4.1.3.3. Ipartörténeti egyedi tájérték
Műhely, üzemépület
Erőmű
Vashámor, vaskohó
Huta
Szénégető
Mészégető
Malom, malomárok, malomtó
Kenderáztató

M4.1.3.4. Bányászattal kapcsolatos egyedi tájérték

Külszíni fejtés, anyagnyerő hely
Horpa
Fúrótorony, aknatorony
Táró, ereszke
Szállítópálya, sikló, vasút
Rakodó
Dúsító, őrlő, törő

M4.1.3.5. Vízhasználattal, vízgazdálkodással kapcsolatos egyedi tájérték

Csatorna
Zsilip
Gát
Tározótó
Átereszt
Szivattyútelep
Víztorony
Forrásfoglalás
Kút
Tóka
Közterületi csap
Falikút, vízköpő

M4.1.4. Egyéb emberi tevékenységhez, eseményhez kapcsolódó egyedi tájértékek

M4.1.4.1. Történelmi vagy kulturális eseménnyel, illetve jelentős személlyel kapcsolatos egyedi tájérték

Ütközet-, illetve csatahely, táborhely, tanácskozóhely
Honvédsír, katonasír, sírmező
Emlékmű, emlékszobor, emlékoszlop, emléktábla
Emlékház Emlékfa, emlékfásor, emlékfásítás
Emlékliget, emlékkert, emlékpark
Híres személlyel kapcsolatos emlékhely

Történelmi, népmondai emlékhely

Ideiglenes jelleggel létesített, kulturális eseménnyel kapcsolatos építmény vagy terepalakulat

„Jeleskő”

M4.1.4.2. Turizmushoz, természetjáráshoz kapcsolódó egyedi tájérték

Turistaház, kulcsosház

Kiépített turistaút

Pihenőhely Kilátótorony

Természetjáráshoz kapcsolódó emlékhely, jeles hely

M4.1.4.3. Vendéglátáshoz kapcsolódó egyedi tájérték

Csárda

Fogadó

Panzió

Szálloda

M4.2. Természeti egyedi tájértékek

M4.2.1. Földtudományi egyedi tájértékek

M4.2.1.1. Geológiai egyedi tájérték

Mélységi magmás kőzet feltárása, előfordulása

Vulkáni kőzet feltárása, előfordulása

Üledékes kőzet feltárása, előfordulása

Metamorf kőzet feltárása, előfordulása

Ásvány-előfordulás, -lelőhely

Ósmaradvány előfordulása, lelőhelye

Rétegtani jelentőségű feltárás, képződmény

Törés, vetődés feltárása, előfordulása

Gyűrődés feltárása, előfordulása

M4.2.1.2. Geomorfológiai egyedi tájérték

Intrúziós (benyomulós) domborzati forma

Vulkáni eredetű domborzati forma

Gyúrt domborzati forma

Töréses-vetődéses domborzati forma

Tömegmozgások által létrehozott felszínforma

Folyóvíz munkája által létrehozott felszínforma

Szél munkája által létrehozott felszínforma

Karsztforma ³

Sajátos kőzetminőséghez kötődő felszínforma

Komplex eredetű felszínforma

Sajátos keletkezésű mikroforma

M4.2.1.3. Talajtani egyedi tájérték

Talajszelvény

Talajmintázat

Talajtani folyamatok felszíni bélyegei

M4.2.1.4. Vízteni egyedi tájérték

Forrás ³

Folyóvízhez kapcsolódó képződmény

Állóvízhez kapcsolódó képződmény

M4.2.2. Biológiai egyedi tájértékek

M4.2.2.1. Növényegyed, növénycsoport

Erdőrészlet, erdőmaradvány, erdőszegély

Erdősáv vagy erdősáv maradványa

Facsoport, fasor Fa, jellegfa

Cserjecsoport, cserjesáv

Mezsgye

M4.2.2.2. Élőhely

Hínárnövényzet

Mocsarak, mocsárrétek

Lápok, láprétek ³

Hegyvidéki gyeppek

Szikesek ³

Homoki gyeppek

Sziklagyeppek, lejtősztyepppek

Lószgyeppek

Pionír élőhelyek, zátony, lószfal, szakadópart, sziklafal

Cserjések, erdő- és cserjés szegélyek

Erdő-gyep mozaikok

Láp- és ligeterdők ³

Üde lomboserdők

Sziklás erdők, bokorerdők

Fenyőerdők

Felhagyott gyümölcsösök, szőlők

M4.2.2.3. Állatok tartózkodására szolgáló hely

Fészek, fészektelep

Táplálkozóhely

M4.3. Tájképi egyedi tájértékek

M4.3.1. Kilátópont egyedi vagy jellegzetes látványképpel

Kilátópont, „látókő”

Kilátótorony

M4.3.2. Vonalas jellegű kilátóhely egyedi vagy jellegzetes látványképpel

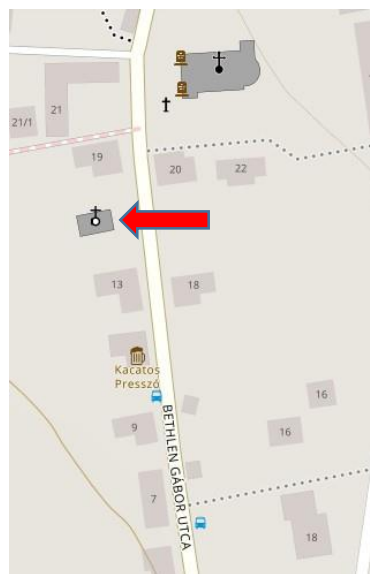
Panorámaút

Panoráma sétaút

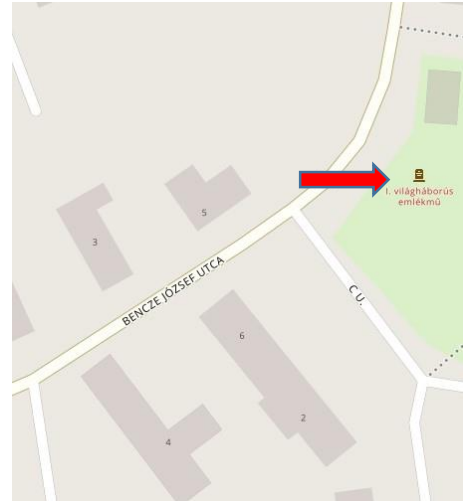
9.3. Egyedi Tájérték Kataszteri Adatlapok

Település neve Jelzett	Pécs-Vasas VO-1	Megye Előzmény	Baranya
Nemzeti Park Igazgatóság	Duna-Dráva Nemzeti Park		
Egyedi tájérték megnevezése	Szent József Templom		
Főtípus	M4.1 Kultúrtörténeti egyedi tájérték		
Típusok	M4.1.1 Településsel kapcsolatos egyedi tájérték		
Altípusok	M4.1.1.3 Kultikus, szakrális építmény, alkotás, helyszín		
Fajta (Fajták)	Templom, imaház		
Pontos Helyszín	Pécs-Vasas		
Helyrajzi szám	46901	EOV-koordináták	X: 87 861.88 Y: 594 260.11
Főbb jellemzők	A városrész dicső bányászmultjának jeleit viselő templom a bányászok imahelye immár közel 100 éve.		
Kor	1925-ban épült		
Állapot	Viszonylag jó állapotú		
Veszélyeztetettség	Kevésbé veszélyeztetett		
Szükséges intézkedés	Megóvás, karbantartás		
Tulajdonos	Baranya Vármegyei Katolikus Egyház		
Kezelő	Pécsi Egyházmegye		
Adatfelvevő	Virág Péter		
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2023. október		
Adatforrások(ok)	Helyszínelés, Vasasért egyesület		
Önkormányzat állásfoglalása	Meg kívánja őrizni		
Megjegyzés	-		

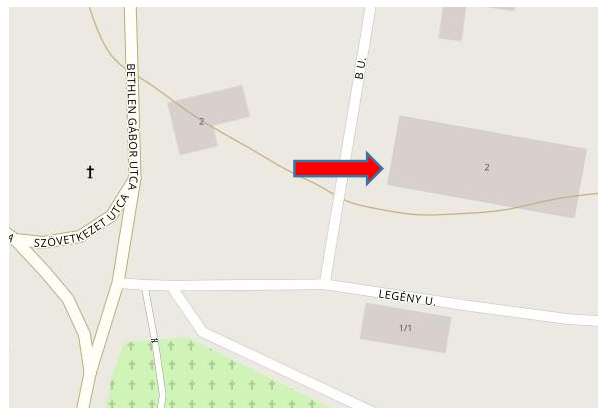
Település neve Jelzett	Pécs-Vasas VO-2	Megye Előzmény	Baranya
Nemzeti Park Igazgatóság	Duna-Dráva Nemzeti Park		
Egyedi tájérték megnevezése	Vasasi Evangélikus Templom		
Főtípus	M4.1 Kultúrtörténeti egyedi tájérték		
Típusok	M4.1.1 Településsel kapcsolatos egyedi tájérték		
Altípusok	M4.1.1.3 Kultikus, szakrális építmény, alkotás, helyszín		
Fajta (Fajták)	Templom, imaház		
Pontos Helyszín	Pécs-Vasas		
Helyrajzi szám	46152	EOV-koordináták	X: 87808.26 Y: 594215.95
Főbb jellemzők			
Kor	1950-ben épült		
Állapot	Viszonylag jó állapotú		
Veszélyeztetettség	Kevésbé veszélyeztetett		
Szükséges intézkedés	Megóvás, takarítás		
Tulajdonos	Pécsi Evangélikus Egyházközség		
Kezelő			
Adatfelvevő	Virág Péter		
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2023.október		
Adatforrások(ok)	Helyszínelés, Vasasért egyesület		
Önkormányzat állásfoglalása	Meg kívánja őrizni		
Megjegyzés	-		

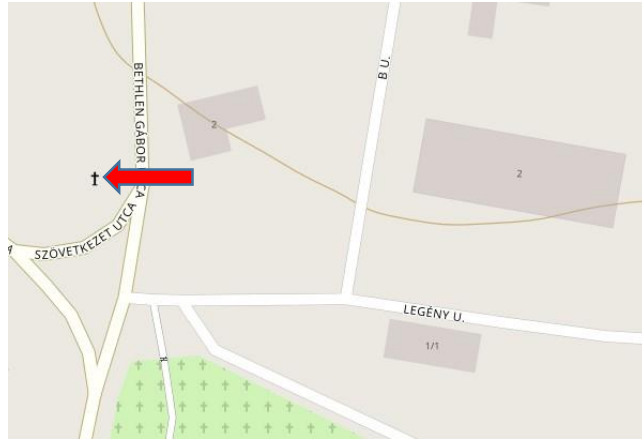
Település neve Jelzett	Pécs-Vasas VO-3	Megye Előzmény	Baranya
Nemzeti Park Igazgatóság	Duna-Dráva Nemzeti Park		
Egyedi tájérték megnevezése	I. Világháborús emlékmű		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek		
Típusok	M 4.1.4. Egyéb emberi tevékenységhez, eseményhez kapcsolódó egyedi tájértékek		
Altípusok	M 4.1.4.1. Történelmi vagy kulturális eseménnyel, illetve jelentős személlyel kapcsolatos egyedi tájérték		
Fajta (Fajták)	Emlékmű, emlékszobor, emlékoszlop, emléktábla		
Pontos Helyszín	Pécs-Vasas		
Helyrajzi szám	46830	EOV-koordináták	X: 88159.8 Y: 594368.59
Főbb jellemzők			
Kor	1924-ben állították		
Állapot	Jó állapotú		
Veszélyeztetettség	Jó állapotú		
Szükséges intézkedés	Megóvás, takarítás		
Tulajdonos	Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata		
Kezelő	Biokom Nonprofit Kft.		
Adatfelvevő	Virág Péter		
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2023.október		
Adatforrások(ok)	Helyszínelés, Vasasért egyesület		
Önkormányzat állásfoglalása	Meg kívánja őrizni		
Megjegyzés	-		

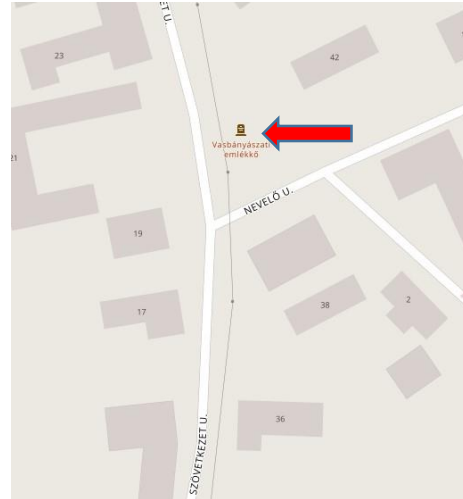
Település neve Jelzett	Pécs-Vasas VO-4	Megye Előzmény	Baranya
Nemzeti Park Igazgatóság	Duna-Dráva Nemzeti Park		
Egyedi tájérték megnevezése	I. Világháborús emléktábla		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek		
Típusok	M 4.1.4. Egyéb emberi tevékenységhez, eseményhez kapcsolódó egyedi tájértékek		
Altípusok	M 4.1.4.1. Történelmi vagy kulturális eseménnyel, illetve jelentős személlyel kapcsolatos egyedi tájérték		
Fajta (Fajták)	Emlékmű, emlékszobor, emlékoszlop, emléktábla		
Pontos Helyszín	Pécs-Vasas		
Helyrajzi szám	46901	EOV-koordináták	X: 87 861.88 Y: 594 260.11
Főbb jellemzők	Sómázas pirogránitból készült, a tábla pedig fehér márványból.		
Kor	1928-ban készült		
Állapot	Jó állapotú		
Veszélyeztetettség	Jó állapotú		
Szükséges intézkedés	Megóvás, takarítás		
Tulajdonos	Pécs Megyei Jogi Város Önkormányzata		
Kezelő	Biokom Nonprofit Kft.		
Adatfelvevő	Virág Péter		
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2023.október		
Adatforrások(ok)	Helyszínelés, Romváry Ferenc: Pécs Köztéri Szobrai (2014 2. kiadás) 473. oldal		
Önkormányzat állásfoglalása	Meg kívánja őrizni		
Megjegyzés	-		

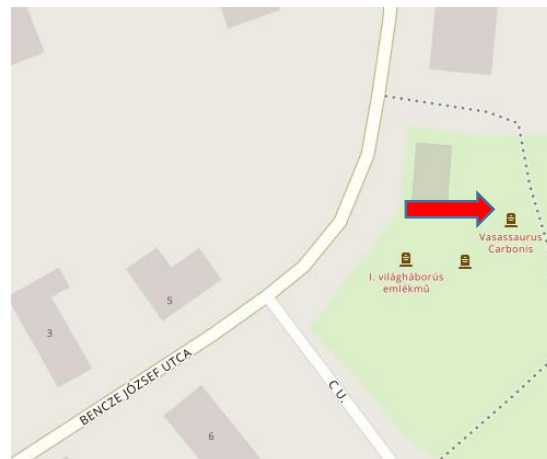
Település neve Jelzett	Pécs-Vasas VO-5	Megye Előzmény	Baranya
Nemzeti Park Igazgatóság	Duna-Dráva Nemzeti Park		
Egyedi tájérték megnevezése	Kollégium épületegyüttes		
Főtípus	M4.1 Kultúrtörténeti egyedi tájérték		
Típusok	M4.1.1. Településsel kapcsolatos egyedi tájértékek		
Altípusok	M4.1.1.1. Mindennapi élettel kapcsolatos építmény, állandó (művészeti) alkotás		
Fajta (Fajták)	Közintézmény épülete		
Pontos Helyszín	Pécs-Vasas		
Helyrajzi szám	46938	EOV-koordináták	X: 87 604.14 Y: 594 325.13
Főbb jellemzők	Használaton kívül, nem illeszkedik az egyetem oktatási struktúrájába. folyik a visszaadás rendezése az MNV Zrt.-vel.		
Kor	1950-es években épült		
Állapot	Műszaki állapota romlott nagy mértékben		
Veszélyeztetettség	Igen veszélyeztetett		
Szükséges intézkedés	Teljeskörű felújítás szükséges		
Tulajdonos	Magyar Állam		
Kezelő	Pécsi Tudományegyetem		
Adatfelvevő	Virág Péter		
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2023.október		
Adatforrások(ok)	Helyszínelés, Pécsi tudományegyetem		
Önkormányzat állásfoglalása	Meg kívánja őrizni		
Megjegyzés	-		

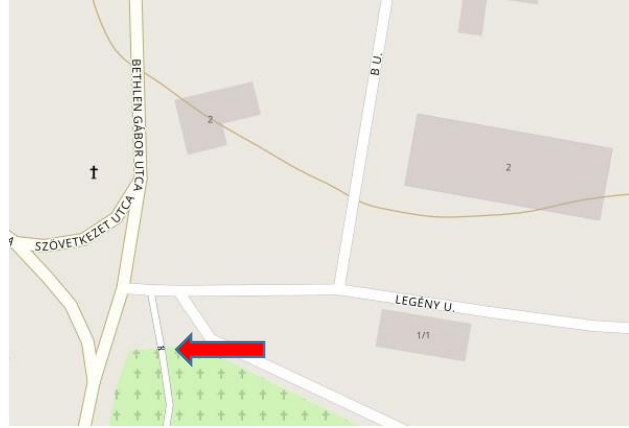
Település neve Jelzett	Pécs-Vasas VO-6	Megye Előzmény	Baranya
Nemzeti Park Igazgatóság	Duna-Dráva Nemzeti Park		
Egyedi tájérték megnevezése	Feszület		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek		
Típusok	M4.1.1.1. Mindennapi élettel kapcsolatos építmény, állandó (művészeti) alkotás		
Altípusok	4.1.1.3. Kultikus, szakrális Építmény, alkotás, helyszín		
Fajta (Fajták)	Feszület		
Pontos Helyszín	Pécs-Vasas		
Helyrajzi szám	46141	EOV-koordináták	X: 87 602.11 Y: 594 243.72
Főbb jellemzők	Szent István tiszteletére létesítve		
Kor	1870-es években állították		
Állapot	Romlott állapotú, karbantartás szükséges		
Veszélyeztetettség	Igen veszélyeztetett		
Szükséges intézkedés	Felújítás szükséges		
Tulajdonos	Pécs Megyei Jogi Város Önkormányzata		
Kezelő	Biokom Nonprofit Kft.		
Adatfelvevő	Virág Péter		
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2023.október		
Adatforrások(ok)	Helyszínelés, Vasasért egyesület		
Önkormányzat állásfoglalása	Meg kívánja őrizni		
Megjegyzés	-		

Település neve Jelzett	Pécs-Vasas VO-7	Megye Előzmény	Baranya
Nemzeti Park Igazgatóság	Duna-Dráva Nemzeti Park		
Egyedi tájérték megnevezése	Vasas névadó emlékmű		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek		
Típusok	M 4.1.4. Egyéb emberi tevékenységhez, eseményhez kapcsolódó egyedi tájértékek		
Altípusok	M 4.1.4.1. Történelmi vagy kulturális eseménnyel, illetve jelentős személlyel kapcsolatos egyedi tájérték		
Fajta (Fajták)	Emlékmű, emlékszobor, emlékoszlop, emléktábla		
Pontos Helyszín	Pécs-Vasas		
Helyrajzi szám	46206	EOV-koordináták	X: 88 048.76 Y: 593 994.82
Főbb jellemzők			
Kor	2002-ben avatva		
Állapot	Viszonylag új alkotás, jó állapotú		
Veszélyeztetettség	Jó állapotú		
Szükséges intézkedés	Megóvás, takarítás, gyomtalanítás		
Tulajdonos	Pécs Megyei Jogi Város Önkormányzata		
Kezelő	Biokom Nonprofit Kft.		
Adatfelvevő	Virág Péter		
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2023.október		
Adatforrások(ok)	Helyszínelés, Vasasért egyesület, Jéki László: Vasasok Vasason		
Önkormányzat állásfoglalása	Meg kívánja őrizni		
Megjegyzés	-		

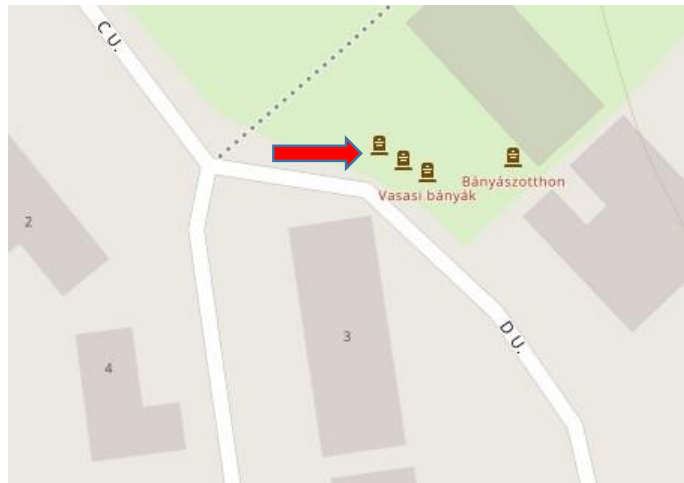
Település neve Jelzett	Pécs-Vasas VO-8	Megye Előzmény	Baranya
Nemzeti Park Igazgatóság	Duna-Dráva Nemzeti Park		
Egyedi tájérték megnevezése	Vasassaurus carbonis		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek		
Típusok	M 4.1.4. Egyéb emberi tevékenységhez, eseményhez kapcsolódó egyedi tájértékek		
Altípusok	M 4.1.4.1. Történelmi vagy kulturális eseménnyel, illetve jelentős személlyel kapcsolatos egyedi tájérték		
Fajta (Fajták)	Emlékmű, emlékszobor, emlékoszlop, emléktábla		
Pontos Helyszín	Pécs-Vasas		
Helyrajzi szám	46830	EOV-koordináták	X: 88167.73 Y: 594388.68
Főbb jellemzők	Az első mecseki dinoszaurusz lábnyomának lenyomata		
Kor	2010.12.04-én avatva		
Állapot	Viszonylag új alkotás, jó állapotú		
Veszélyeztetettség	Jó állapotú		
Szükséges intézkedés	Megóvás, takarítás, gyomtalanítás		
Tulajdonos	Vasasi Szent Borbála Egyesület		
Kezelő	Vasasi Szent Borbála Egyesület		
Adatfelvevő	Virág Péter		
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2023.október		
Adatforrások(ok)	Helyszínelés, Vasasért egyesület		
Önkormányzat állásfoglalása	Meg kívánja őrizni		
Megjegyzés	-		

Település neve Jelzett	Pécs-Vasas VO-9	Megye Előzmény	Baranya
Nemzeti Park Igazgatóság	Duna-Dráva Nemzeti Park		
Egyedi tájérték megnevezése	Istentiszteleti fészület		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek		
Típusok	M4.1.1.1. Mindennapi élettel kapcsolatos építmény, állandó (művészeti) alkotás		
Altípusok	4.1.1.3. Kultikus, szakrális Építmény, alkotás, helyszín		
Fajta (Fajták)	Feszület		
Pontos Helyszín	Pécs-Vasas		
Helyrajzi szám		EOV-koordináták	X: 87 542.02 Y: 594 262.26
Főbb jellemzők	Magánszemély állította		
Kor	1991-ben állítva		
Állapot	Viszonylag új alkotás , jó állapotú		
Veszélyeztetettség	Jó állapotú		
Szükséges intézkedés	Megóvás, takarítás		
Tulajdonos	Pécsi Köztemető		
Kezelő	Biokom Nonprofit Kft.		
Adatfelvevő	Virág Péter		
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2023. október		
Adatforrások(ok)	Helyszínelés		
Önkormányzat állásfoglalása	Meg kívánja őrizni		
Megjegyzés	-		

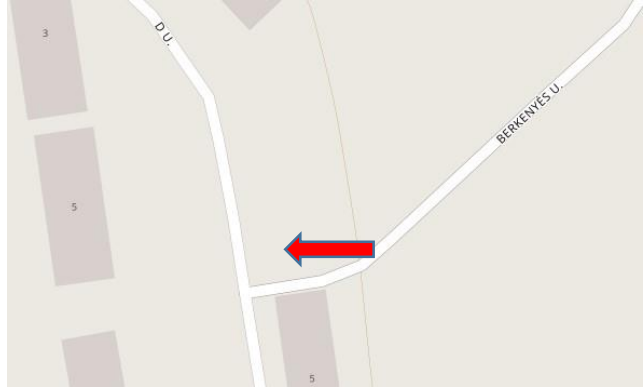
Település neve	Pécs-Vasas	Megye	Baranya
Jelzett	VO-10	Előzmény	
Nemzeti Park Igazgatóság	Duna-Dráva Nemzeti Park		
Egyedi tájérték megnevezése	Vasasi ló és szarvasmarha itató		
Főtípus	M4.1.3. Termeléssel kapcsolatos egyedi tájérték		
Típusok	M4.1.3.1. Erdő- és vadgazdálkodással kapcsolatos egyedi tájérték		
Altípusok	M4.1.3.5. Vízhasználattal, vízgazdálkodással kapcsolatos egyedi tájérték		
Fajta (Fajták)	Kút		
Pontos Helyszín	Pécs-Vasas		
Helyrajzi szám	45919	EOV-koordináták	X: 87 412.8 Y: 594 158.96
Főbb jellemzők	Valamikor használtak itatására használt kút		
Kor	1900-as évek		
Állapot	Romlott állapotú, karbantartás szükséges		
Veszélyeztetettség	Igen veszélyeztetett		
Szükséges intézkedés	Felújítás rekonstrukció szükséges megtartás érdekében		
Tulajdonos	Pécs Megyei Jogi Város Önkormányzata		
Kezelő	Biokom Nonprofit Kft.		
Adatfelvevő	Virág Péter		
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2023.október		
Adatforrások(ok)	Helyszínelés, helyi időssek emlékezete		
Önkormányzat állásfoglalása	Meg kívánja őrizni		
Megjegyzés	-		

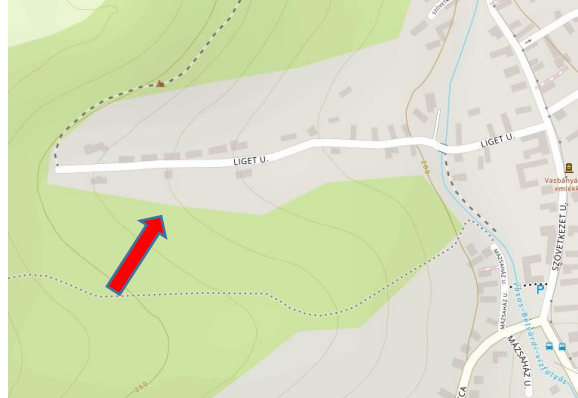
Település neve Jelzett	Pécs-Vasas VO-11	Megye Előzmény	Baranya
Nemzeti Park Igazgatóság	Duna-Dráva Nemzeti Park		
Egyedi tájérték megnevezése	Bányász szobor		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek		
Típusok	M 4.1.4. Egyéb emberi tevékenységhez, eseményhez kapcsolódó egyedi tájértékek		
Altípusok	M 4.1.4.1. Történelmi vagy kulturális eseménnyel, illetve jelentős személlyel kapcsolatos egyedi tájérték		
Fajta (Fajták)	Emlékmű, emlékszobor, emlékoszlop, emléktábla		
Pontos Helyszín	Pécs-Vasas		
Helyrajzi szám		EOV-koordináták	X: 88 118.42 Y: 594 395.8
Főbb jellemzők	A Vasasi bányában hősi halált haltak számára állítva		
Kor	1967-ben avatva		
Állapot	Viszonylag jó állapotú		
Veszélyeztetettség	Kevésbé veszélyeztetett		
Szükséges intézkedés	Felülete, és környezete tisztítása		
Tulajdonos	Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata		
Kezelő	Biokom Nonprofit Kft.		
Adatfelvevő	Virág Péter		
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2023.október		
Adatforrások(ok)	Helyszínelés, Vasasért Egyesület		
Önkormányzat állásfoglalása	Meg kívánja őrizni		
Megjegyzés	-		

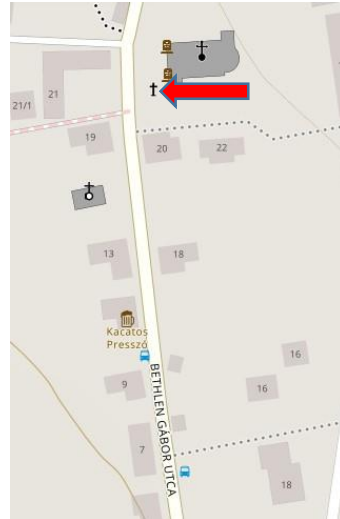
Település neve Jelzett	Pécs-Vasas VO-12	Megye Előzmény	Baranya
Nemzeti Park Igazgatóság	Duna-Dráva Nemzeti Park		
Egyedi tájérték megnevezése	Táro emlékmű		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek		
Típusok	M4.1.4. Egyéb emberi tevékenységhez, eseményhez kapcsolódó egyedi tájértékek		
Altípusok	M4.1.4.1. Történelmi vagy kulturális eseménnyel, illetve jelentős személlyel kapcsolatos egyedi tájérték		
Fajta (Fajták)	Emlékmű, emlékszobor, emlékoszlop, emléktábla		
Pontos Helyszín	Pécs-Vasas		
Helyrajzi szám		EOV-koordináták	X: 88 118.42 Y: 594 395.8
Főbb jellemzők	Nyitott tárok és tulajdonosuk emlékére emelve		
Kor	2004-ben állítva		
Állapot	Viszonylag jó állapotú		
Veszélyeztetettség	Kevésbé veszélyeztetett		
Szükséges intézkedés	Felülete, és környezete tisztítása		
Tulajdonos	Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata		
Kezelő	Vasasi Szent Borbála Egyesület		
Adatfelvevő	Virág Péter		
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2023.október		
Adatforrások(ok)	Helyszínelés, Vasasért Egyesület		
Önkormányzat állásfoglalása	Meg kívánja őrizni		
Megjegyzés	-		

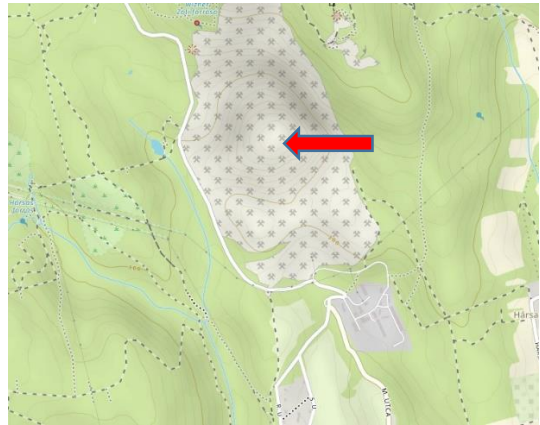
Település neve Jelzett	Pécs-Vasas VO-13	Megye Előzmény	Baranya
Nemzeti Park Igazgatóság	Duna-Dráva Nemzeti Park		
Egyedi tájérték megnevezése	Vasasi füstölő		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek		
Típusok	M4.1.3. Termeléssel kapcsolatos egyedi tájérték		
Altípusok	M4.1.3.2. Agrártörténeti egyedi tájérték		
Fajta (Fajták)	Kemence, aszaló, füstölő		
Pontos Helyszín	Pécs-Vasas		
Helyrajzi szám	46833	EOV-koordináták	X: 88026.42 Y: 594439.24
Főbb jellemzők	DGT építette, a helyiek hústermékeit füstölték itt		
Kor	1920-ban építve		
Állapot	Viszonylag jó állapotú, nemrég újították fel		
Veszélyeztetettség	Kevésbé veszélyeztetett		
Szükséges intézkedés	környezete karbantartása		
Tulajdonos	Pécs Megyei Jögu Város Önkormányzata		
Kezelő	Vasasért Egyesület		
Adatfelvevő	Virág Péter		
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2023.október		
Adatforrások(ok)	Helyszínelés, Tóth Ádám, Vasasért Egyesület		
Önkormányzat állásfoglalása	Meg kívánja őrizni		
Megjegyzés	-		

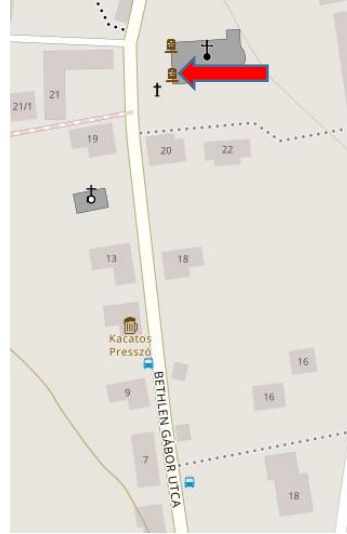
Település neve Jelzett	Pécs-Vasas VO-14	Megye Előzmény	Baranya
Nemzeti Park Igazgatóság	Duna-Dráva Nemzeti Park		
Egyedi tájérték megnevezése	Mészkerülő bükkös		
Főtípus	M4.2. Természeti egyedi tájértékek		
Típusok	M4.2.2. Biológiai egyedi tájértékek		
Altípusok	M4.2.2.1. Növényegyed, növénycsoport		
Fajta (Fajták)	Erdőrészlet, erdőmaradvány, erdőszegély		
Pontos Helyszín	Pécs-Vasas		
Helyrajzi szám	46017	EOV-koordináták	X: 87 983.72 Y: 593 542.25
Főbb jellemzők	Vékony talaj, bokorerdő, alacsony fák, moharengeteg		
Kor	1950-es években termeltek erről a területről		
Állapot	Viszonylag érintetlen az erdőállomány		
Veszélyeztetettség	Igen veszélyeztetett		
Szükséges intézkedés	Védelem alá helyezés		
Tulajdonos	Magyar Állam		
Kezelő	Mecsekerdő Zrt.		
Adatfelvevő	Virág Péter		
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2023.október		
Adatforrások(ok)	Helyszínelés		
Önkormányzat állásfoglalása	Meg kívánja őrizni		
Megjegyzés	-		

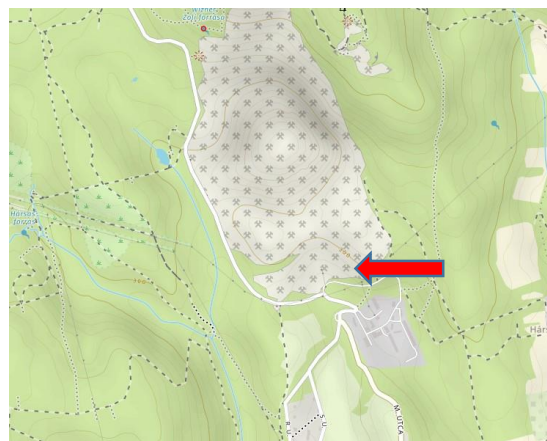
Település neve Jelzett	Pécs-Vasas VO-15	Megye Előzmény	Baranya
Nemzeti Park Igazgatóság	Duna-Dráva Nemzeti Park		
Egyedi tájérték megnevezése	Trianon emlékmű		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek		
Típusok	M 4.1.4. Egyéb emberi tevékenységhez, eseményhez kapcsolódó egyedi tájértékek		
Altípusok	M 4.1.4.1. Történelmi vagy kulturális eseménnyel, illetve jelentős személlyel kapcsolatos egyedi tájérték		
Fajta (Fajták)	Emlékmű, emlékszobor, emlékoszlop, emléktábla		
Pontos Helyszín	Pécs-Vasas		
Helyrajzi szám	46901	EOV-koordináták	X: 87 838.06 Y: 594 250.47
Főbb jellemzők	Mészköttömb, amelynek tetején egy bronzból készült turulmadár ül, lába előtt karddal		
Kor	2005.06.04 átadási ideje		
Állapot	Viszonylag jó állapotú		
Veszélyeztetettség	Jó állapotú		
Szükséges intézkedés	Megóvás, takarítás		
Tulajdonos	Pécs Megyei Jogi Város Önkormányzata		
Kezelő	Biokom Nonprofit Kft.		
Adatfelvevő	Virág Péter		
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2023.október		
Adatforrások(ok)	Helyszínelés, Vasasért Egyesület		
Önkormányzat állásfoglalása	Meg kívánja őrizni		
Megjegyzés	-		

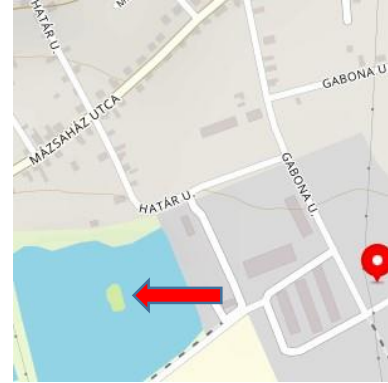
Település neve Jelzett	Pécs-Vasas VO-16	Megye Előzmény	Baranya
Nemzeti Park Igazgatóság	Duna-Dráva Nemzeti Park		
Egyedi tájérték megnevezése	Vasas külszínfejtés		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek		
Típusok	M4.1.3. Termeléssel kapcsolatos egyedi tájérték		
Altípusok	M4.1.3.4. Bányászattal kapcsolatos egyedi tájérték		
Fajta (Fajták)	külszíni fejtés, anyagnyerő hely		
Pontos Helyszín	Pécs-Vasas		
Helyrajzi szám	-	EOV-koordináták	X: 90 707.08 Y: 593 785.37
Főbb jellemzők	Széntelegek, vulkáni képződmények, valamint üledékes kőzetek		
Kor	Jura kora rétegek		
Állapot	Rekultivációra vár		
Veszélyeztetettség	Kevésbé veszélyeztetett		
Szükséges intézkedés	Megóvás, rekultiváció		
Tulajdonos	Magyar Állam		
Kezelő	Bányavagyon-hasznosító Nonprofit Közhasznú Kft.		
Adatfelvevő	Virág Péter		
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2023.október		
Adatforrások(ok)	Helyszínelés, Vasasért Egyesület		
Önkormányzat állásfoglalása	Rekultiváció, ideiglenes anyagnyerés		
Megjegyzés	-		

Település neve	Pécs-Vasas	Megye	Baranya
Jelzett	VO-17	Előzmény	
Nemzeti Park Igazgatóság	Duna-Dráva Nemzeti Park		
Egyedi tájérték megnevezése	II. Világháborús emléktábla		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek		
Típusok	M 4.1.4. Egyéb emberi tevékenységhez, eseményhez kapcsolódó egyedi tájértékek		
Altípusok	M 4.1.4.1. Történelmi vagy kulturális eseménnyel, illetve jelentős személlyel kapcsolatos egyedi tájérték		
Fajta (Fajták)	Emlékmű, emlékszobor, emlékoszlop, emléktábla		
Pontos Helyszín	Pécs-Vasas		
Helyrajzi szám	46901	EOV-koordináták	X: 87 861.88 Y: 594 260.11
Főbb jellemzők	Pirogránitból készült, sómázzal van bevonva.		
Kor	1989-ben állították fel a régi tábla helyére		
Állapot	Viszonylag jó állapotú		
Veszélyeztetettség	Jó állapotú		
Szükséges intézkedés	Megóvás, takarítás		
Tulajdonos	Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata		
Kezelő	Biokom Kft.		
Adatfelvevő	Virág Péter		
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2023.október		
Adatforrások(ok)	Helyszínelés, Romváry Ferenc: Pécs Köztéri Szobrai (2014 2. kiadás) 473. oldal		
Önkormányzat állásfoglalása	Meg kívánja őrizni		
Megjegyzés	-		

Település neve Jelzett	Pécs-Vasas VO-18	Megye Előzmény	Baranya
Nemzeti Park Igazgatóság	Duna-Dráva Nemzeti Park		
Egyedi tájérték megnevezése	Thommen-Akna emléktábla		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek		
Típusok	M4.1.3. Termeléssel kapcsolatos egyedi tájérték		
Altípusok	M4.1.3.4. Bányászattal kapcsolatos egyedi tájérték		
Fajta (Fajták)	külszíni fejtés, anyagnyerő hely		
Pontos Helyszín	Pécs-Vasas		
Helyrajzi szám	-	EOV-koordináták	X: 90 076.51 Y: 594 255.25
Főbb jellemzők	Márvány és réz alapú emléktáblák		
Kor	1869-ben létesített		
Állapot	Viszonylag jó állapotú		
Veszélyeztetettség	Jó állapotú		
Szükséges intézkedés	Megóvás, takarítás		
Tulajdonos	Magyar Állam		
Kezelő	Bányavagyon-hasznosító Nonprofit Közhasznú Kft.		
Adatfelvevő	Virág Péter		
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2023.október		
Adatforrások(ok)	Helyszínelés, Bányavagyon-hasznosító Nonprofit Közhasznú Kft.		
Önkormányzat állásfoglalása	Meg kívánja őrizni		
Megjegyzés	-		

Település neve Jelzett	Pécs-Vasas VO-19	Megye Előzmény	Baranya
Nemzeti Park Igazgatóság	Duna-Dráva Nemzeti Park		
Egyedi tájérték megnevezése	Vasasi Wakeboard pálya		
Főtípus	M4.1. Kultúrtörténeti egyedi tájértékek		
Típusok	M4.1.3. Termeléssel kapcsolatos egyedi tájérték		
Altípusok	M4.1.3.5. Vízhasználattal, vízgazdálkodással kapcsolatos egyedi tájérték		
Fajta (Fajták)	Tározótó		
Pontos Helyszín	Pécs-Vasas		
Helyrajzi szám	45814	EOV-koordináták	X: 87 277.41 Y: 593 667.5
Főbb jellemzők	Wakeborad és lovarda, szabadidős központ		
Kor	2005-ben nyitva		
Állapot	Jó állapotú		
Veszélyeztetettség	Jó állapotú		
Szükséges intézkedés	Megőrzés		
Tulajdonos	Lukács János		
Kezelő	Lukács János		
Adatfelvevő	Virág Péter		
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2023.október		
Adatforrások(ok)	Helyszínelés, Vasasért Egyesület		
Önkormányzat állásfoglalása	Meg kívánja őrizni		
Megjegyzés	-		

Település neve Jelzett	Pécs-Vasas VO-20	Megye Előzmény	Baranya
Nemzeti Park Igazgatóság	Duna-Dráva Nemzeti Park		
Egyedi tájérték megnevezése	Földmérési alappont		
Főtípus	M4.1 Kultúrtörténeti egyedi tájérték		
Típusok	M4.1.1. Településsel kapcsolatos egyedi tájértékek		
Altípusok	M4.1.1.6. Földméréssel kapcsolatos létesítmény		
Fajta (Fajták)	Földmérési alapponthoz kapcsolódó létesítmény		
Pontos Helyszín	Pécs-Vasas		
Helyrajzi szám	-	EOV-koordináták	X: 87 656.97 Y: 593 308.71
Főbb jellemzők	Duna Gőzhajózási Társaság létesítette betonkocka		
Kor	1922-ben telepítve		
Állapot	Romlott állapotú, karbantartás szükséges		
Veszélyeztetettség	Igen veszélyeztetett		
Szükséges intézkedés	Felújítás rekonstrukálás szükséges megtartás érdekében		
Tulajdonos	Pécs Megyei Jogi Város Önkormányzata		
Kezelő	-		
Adatfelvevő	Virág Péter		
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2023.október		
Adatforrások(ok)	Helyszínelés		
Önkormányzat állásfoglalása	Meg kívánja őrizni		
Megjegyzés	-		

Település neve Jelzett	Pécs-Vasas VO-21	Megye Előzmény	Baranya
Nemzeti Park Igazgatóság	Duna-Dráva Nemzeti Park		
Egyedi tájérték megnevezése	Vasasi vashíd		
Főtípus	M4.1 Kultúrtörténeti egyedi tájérték		
Típusok	M4.1.1. Településsel kapcsolatos egyedi tájértékek		
Altípusok	M4.1.2.2. Útvonalakat összekötő létesítmény		
Fajta (Fajták)	Híd		
Pontos Helyszín	Pécs-Vasas		
Helyrajzi szám	46103	EOV-koordináták	X: 87 878.77 Y: 593 949.11
Főbb jellemzők	A település legfontosabb tájékozdási pontja		
Kor	1920-as évek		
Állapot	Viszonylag jó állapotú, felújítva		
Veszélyeztetettség	Jó állapotú		
Szükséges intézkedés	Megóvás, takarítás		
Tulajdonos	Magyar Állam		
Kezelő	Magyar Közút Nonprofit Zrt.		
Adatfelvevő	Virág Péter, Halmai Lajos		
Adatfelvétel időpontja és körülményei	2023.október		
Adatforrások(ok)	Helyszínelés		
Önkormányzat állásfoglalása	Meg kívánja őrizni		
Megjegyzés	-		

NYILATKOZAT

a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: VIRÁG PÉTER KRISZTIÁN
A Hallgató Neptun kódja: HCDSAJ
A dolgozat címe: PÉCS-VASAS EGYEDI TÁJÉRTÉKEINEK KATASZTEREZÉSE
A megjelenés éve: 2024
A konzulens intézetének neve: NÖVÉNYTERMESZTÉSI-TUDOMÁNYOK
A konzulens tanszékének a neve: AGRONÓMIA

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió² egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

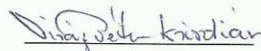
A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2024 év 04 hó 17 nap

Hallgató aláírása

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törölnendő.

² A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törölnendő.

MATE Szervezeti és Működési Szabályzat
III. Hallgatói Követelményrendszer
III.1. Tanulmányi és Vizsgaszabályzat
6.13. sz. függelék: A MATE egységes szakdolgozat /
diplomadolgozat / záródolgozat / portfólió készítési útmutatója
4.1. sz. melléklete: Konzulensi nyilatkozat

NYILATKOZAT

YIRAG PETER KRISZTIÁN (név) (hallgató Neptun azonosítója: HCDSAJ)
konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a
záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót¹ áttekintettem, a hallgatót az
irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól
tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő
védésre javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*³

Kelt: 2024 év 04 hó 17 nap

belső konzulens

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törölendő.

² A megfelelő aláhúzendó.

³ A megfelelő aláhúzendó.